

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2022-2023

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2022

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΛΑΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.....	1-19
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	20-30
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.....	31-52

ΚΛΑΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΚΦΙ 501
ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ Ι

ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΦΙ501	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ Ι – ΟΒΙΔΙΟΣ, <i>HEROIDES</i>		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ (ΑΓΓΛΙΚΑ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/KOM04143/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i> <i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i> <ul style="list-style-type: none">
• Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
• Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
• Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
Στόχος του μαθήματος είναι η λεπτομερής μελέτη των <i>Ηρωίδων</i> του Οβιδίου, ενός από τα πιο σημαντικά έργα της λατινικής, αλλά και της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας ευρύτερα. Οι φοιτητές/τριες θα

γνωρίσουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ενός αποκλειστικά ρωμαϊκού λογοτεχνικού είδους, όπως η ρωμαϊκή ερωτική ελεγεία, και ταυτόχρονα θα μελετήσουν την καινοτόμο συμβολή του Οβιδίου στην ανανέωση και τον εμπλουτισμό του είδους μέσω των *Ηρωίδων* του. Εκτός από τη λεπτομερή μελέτη (γλωσσική, υφολογική, δομική, ιδεολογική) του έργου θα επιχειρηθεί μια έμφυλη ανάγνωση της συλλογής, μέσα από την πραγμάτευση θεμάτων, όπως: ο «γυναικείος» λόγος και η «γυναικεία» οπτική στις *Ηρωίδες*, ο διαμεσολαβητικός (εκδοτικός, μεταφραστικός και ερμηνευτικός) ρόλος του ποιητή στη συλλογή, καθώς και η «γυναικεία» ανατροπή του (ανδρικού) λογοτεχνικού κανόνα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- Κατανοούν και αξιοποιούν τις αρχές, τις μεθόδους και τους στόχους της κλασικής φιλολογίας και της θεωρίας της λογοτεχνίας, ιδίως της φεμινιστικής.
- Αναπτύσσουν μεταγλωσσική δεξιότητα ως απόρροια της εξοικείωσης με απλούς ή πιο σύνθετους μορφοσυνητακτικούς μετασχηματισμούς της Λατινικής (*κριτικός γλωσσικός γραμματισμός*).
- Διδάσκουν τα αντίστοιχα φαινόμενα στην τάξη, εφόσον προβλέπεται από τα Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών στο Λύκειο.
- Να είναι εξοικειωμένοι με ένα βασικό λεξιλόγιο της λατινικής γλώσσας.
- Γνωρίζουν τα ειδοιογικά χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής ερωτικής ελεγείας.
- Γνωρίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ποίησης/του έργου του Οβιδίου.
- Προχωρούν στην εξοικείωση με βασικές παραμέτρους της λατινικής γραμματείας μέσα από τη διακειμενική προσέγγιση, με τη μελέτη παράλληλων κειμένων (*κριτικός γλωσσικός γραμματισμός*).
- Καλλιεργούν ψηφιακές δεξιότητες που παρέχει η ανάπτυξη των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) με την εύστοχη αναζήτηση και λειτουργική διαχείριση της σχετικής με τη λατινική γλώσσα ψηφιακής γνώσης (*ψηφιακός γραμματισμός*).
- Καλλιεργούν την ικανότητα πρόσληψης των ιδεών και αξιών ενός κειμένου της λατινικής γραμματείας και επιτυγχάνουν τη λειτουργική σύγκρισή τους με τις αξίες της σύγχρονης εποχής (*πολιτισμικός γραμματισμός*).
- Αναπτύσσουν την κριτική τους σκέψη μέσα από τη μελέτη της λατινικής γραμματείας και του ρωμαϊκού πολιτισμού και μέσα από την ενίσχυση νοητικών και κριτικών δεξιοτήτων οδηγούνται σε αποφάσεις που στηρίζονται στη λογική, τη μελέτη πιστοποιημένης γνώσης και σε έγκυρες και διασταυρωμένες θέσεις (*κριτικός λειτουργικός γραμματισμός*).
- Κατανοούν τον καθοριστικό ρόλο της γλώσσας στη διαμόρφωση έμφυλων ταυτοτήτων.
- Εντοπίζουν και αναλύουν ζητήματα που σχετίζονται με τις στρατηγικές αναπαράστασης της «πραγματικότητας» (κοινωνικής, λογοτεχνικής) των γυναικών και γενικότερα να μπορούν να πραγματεύονται ζητήματα που έχουν να κάνουν με τον έμφυλο λόγο.
- Διακρίνουν ηθικά ζητήματα στα λογοτεχνικά κείμενα και τα συσχετίζουν με διάφορα πολιτιστικά και ιστορικά πλαίσια (παρελθόντα και σύγχρονα).
- Εντοπίζουν και αναδεικνύουν κριτικά ζητήματα μέσα από λογοτεχνικά κείμενα.
- Διαθέτουν ικανότητα να μαθαίνουν και να επικαιροποιούν τις γνώσεις τους
- Διαβάζουν κείμενα στην Λατινική, να τα μεταφράζουν στη Νέα Ελληνική και να τα ερμηνεύουν.
- Γνωρίζουν βασικές πτυχές της πρόσληψης έργων της κλασικής αρχαιότητας στη σύγχρονη τέχνη.
- Συνειδητοποιούν την αξία του ρωμαϊκού πολιτισμού ως αναπόσπαστου μέρους του κλασικού πολιτισμού και ως κοινής βάσης του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμικού οικοδομήματος.
- Υποστηρίζουν τεκμηριωμένα την προστιθέμενη πνευματική αξία του μορφωτικού-ανθρωπιστικού και ευρύτερα αρχαιογνωστικού χαρακτήρα των έργων της λατινικής γραμματείας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
 Λήψη αποφάσεων
 Αυτόνομη εργασία
 Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
 Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
 Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή:
  - i) Ο Οβίδιος και η εποχή του: ιστορικό και λογοτεχνικό υπόβαθρο. Αυγούστεια λογοτεχνία και (αντι)αυγουστειανισμός
  - ii) Ρωμαϊκή ερωτική ελεγεία: α) Ελληνι(στι)κό υπόβαθρο και ρωμαϊκή εξέλιξη, β) Βασικά ειδολογικά χαρακτηριστικά και εκπρόσωποι
  - iii) Οβιδίου βιο-εργογραφικά
2. Οι *Heroides*:
  - i) Χρονολόγηση, πατρότητα, δομή (μονές/διπλές, “Gedichtbuch”)
  - ii) Οι *Heroides* ως λογοτεχνικό πείραμα/οβιδιακή πρωτοτυπία (*ignotum...aliis...opus*).
  - iii) Από την επιστολή στην επιστολογραφία. Η επιστολή ως «υπερ-είδος».
3. i) «Γυναικείος» λόγος και «γυναικεία» οπτική στις *Heroides*: προϋποθέσεις και ζητούμενα στα πλαίσια μιας έμφυλης ανάγνωσης.
 ii) Φεμινιστική κριτική και κλασικές σπουδές.
- 4-5. Τρωική τριλογία (και ένα prequel!): *Her. 1* [Η Πηνελόπη στον Οδυσσέα], *Her. 3* [Η Βρισηίδα στον Αχιλλέα], *Her. 13* [Η Λαοδάμεια στον Πρωτεσίλαο], *Her. 5* [Η Οινώνη στον Πάρη]
- 6-7. *Her. 4* [Η Φαίδρα στον Ιππόλυτο]. Διακειμενική συν-ανάγνωση με τον *Ιππόλυτο* του Ευριπίδη.
8. Παρακολούθηση κινηματογραφικής ταινίας *Φαίδρα* (1962, σκην. Ζυλ Ντασέν).
- 9-11. Προφορική παρουσίαση εργασιών.
12. *Her. 15* [Η Σαπφώ στον Φάωνα].
13. Επαναληπτικό μάθημα, αυτοαξιολόγηση.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο Εξ αποστάσεως (εφόσον αυτό υπαγορευθεί από τις ισχύουσες υγειονομικές συνθήκες)	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Διδασκαλία με χρήση ppt Χρήση διαδικτύου Προβολή οπτικοακουστικού υλικού (ταινίας) Διδακτικό υλικό, ανακοινώσεις και επικοινωνία μέσω e-class Επικοινωνία μέσω e-mail.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Παρακολούθηση διαλέξεων	30
	Μελέτη και προετοιμασία για προφορική παρουσίαση	55
	Προετοιμασία και παρακολούθηση κινηματογραφικής ταινίας	4

Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS	Μελέτη βιβλιογραφίας και προετοιμασία για την τελική εξέταση	160
	Τελική εξέταση	1
	Σύνολο μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα, 25x10)	250
<p align="center">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Εκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Διαμορφωτική:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Συμμετοχή στις παραδόσεις (20%) - Προφορική παρουσίαση εργασίας (20%) - Προφορική εξέταση (60%) 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Baïόπουλος, Β., Μιχαλόπουλος, Α.Ν. & Μιχαλόπουλος, Χ.Ν. (2021). *Οβίδιος, Ηρωίδες 1-15*, Gutenberg.

Barchiesi, A. (1992). *Epistulae Heroidum 1-3*, Florence.

_____ (1993). "Future Reflexive: Two Modes of Allusion and Ovid's *Heroides*", *HSCP* 95: 333-65 (= now in Barchiesi (2001), 105- 27).

Casali, S. (ed.) (1995). *P. Ovidii Nasonis, Heroidum Epistula IX-Deianira Herculi*, Florence.

Desmond, M. (1993). "When Dido Reads Virgil: Gender and Intertextuality in Ovid's *Heroides* 7", *Helios* 20.1: 56-68.

Dörrie, H. (ed.) (1971). *P.Ovidii Nasonis Epistulae Heroidum* (Texte und Kommentare 6), Berlin and New York.

Fabre-Serris, J. & Deremetz A. (eds.), *Élégie et épopée dans la poésie ovidienne (Heroides et Amours). En Hommage à Simone Viarre, 15 et 16 mai 1998*, Villeneuve d'Ascq (Nord): Université Charles-de-Gaulle, Lille 3.

Farrell, J. (1998). "Reading and writing the *Heroides*", *HSCP* 98: 307-38.

Fulkerson, L. (2005). *The Ovidian Heroine as Author. Reading, Writing, and Community in the Heroides*, Cambridge.

Jacobson, H. (1974). *Ovid's Heroides*, Princeton.

Kennedy, D. F. (1984). "The epistolary mode and the first of Ovid's *Heroides*", *CQ* 34: 413-22.

_____ (2010). «Επιστολικότητα: οι *Heroides*» στο P. Hardie (εκδ.) *Οβίδιος. The Cambridge Companion*, μτφρ-επιμ. Α.Ν. Μιχαλόπουλος και Χ.Ν. Μιχαλόπουλος, Αθήνα: 309-330.

Kenney, E. J. (1996). *Ovid: Heroides XVI-XXI*, Cambridge.

Knox, P. E. (1995). *Ovid Heroides. Select Epistles*, Cambridge: Cambridge University Press.

_____ (2002). "The *Heroides*: Elegiac Voices" in B.W. Boyd (ed.), *The Brill's Companion to Ovid*, Leiden, Boston and Cologne: 117-39.

Lindheim, S. H. (2000). "Omnia vincit amor: Or, Why Oenone Should Have Known It Would Never Work Out (*Eclogue* 10 and *Heroides* 5)", *MD* 44: 83-101.

Michalopoulos, A.N. (2006). *Ovid Heroides 16 and 17: Introduction, Text and Commentary* (ARCA 47), Cambridge.

_____ (2014). *Οβίδιος Ηρωίδες 20-21: Ακόντιος και Κυδίππη. Εισαγωγή, Κείμενο, Μετάφραση, Σχόλια*, Αθήνα.

Michalopoulos, C.N. (2006). *Ovid's Heroides 4 and 8: a commentary with introduction*, PhD Diss.

- _____ (2015). 'Writing and dying in Ovid's *Heroides*: a Cixousean reading' in G. Xenis (ed.) *Literature, Scholarship, Philosophy, and History: Classical Studies in Memory of Ioannis Taifacos*, 97-106, Stuttgart, 2015: Franz Steiner Verlag.
- Palmer, A. & Purser, L. C. (eds.) (2005). *Ovid: Heroides*, with new introduction by D. F. Kennedy, vol. I. Introduction, Text and Greek Translation by Maximus Planudes, vol.II. Commentary, Exeter: Bristol Phoenix Press.
- Rosati, G. (1989). *Publio Ovidio Nasone. Lettere di eroine, introduzione, traduzione e note di G. Rosati*, Milan.
- _____ (1992). "L' elegia al femminile: le *Heroides* di Ovidio (e altre heroides)", *MD* 29: 71-94.
- Sharrock, A. R. (2002). "Gender and sexuality" in P. Hardie (ed.) *The Cambridge Companion to Ovid*, 95-107, Cambridge: 95-107 [= (2010). «Φύλο και σεξουαλικότητα» στο P. Hardie (εκδ.) *Οβίδιος. The Cambridge Companion*, μτφρ-επιμ. A.N. Μιχαλόπουλος και Χ.Ν. Μιχαλόπουλος, Αθήνα: 137-155].
- Smith, R.A. (1994). "Fantasy, Myth, and Love Letters: Text and Tale in Ovid's *Heroides*", *Arethusa* 27: 247-73.
- Spentzou, E. (2003). *Readers and writers in Ovid's Heroides. Transgressions of Genre and Gender*, Oxford.
- Thorsen, T. S. (2006). *SCRIBENTIS IMAGINES in Ovidian Authorship and Scholarship. A Study of the Epistula sapphus (Heroides 15)*, PhD Diss. University of Bergen.
- Verducci, F. (1985). "Servitium amoris: *Heroides* 3" in *Ovid's Toyshop of the Heart: Epistulae Heroidum*, Princeton.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εναλλακτικοί τρόποι εξέτασης μαθήματος σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

Τμήμα:	Ελληνικής Φιλολογίας
Μάθημα:	ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ Ι – ΟΒΙΔΙΟΣ, <i>HEROIDES</i>
Κωδικός Μαθήματος	ΚΦΙ 501
Διδάσκων:	Χαρίλαος Μιχαλόπουλος
Τρόπος επικοινωνίας με διδάσκοντα	chmichal@helit.duth.gr
Επόπτες/Επιτηρητές: (1)	---
Εξάμηνο:	1 ^ο
Επίπεδο σπουδών: (2)	ΠΜΣ
Τρόποι εξέτασης: (3)	Προφορική εξέταση με εξ αποστάσεως μεθόδους
Οδηγίες υλοποίησης εξέτασης: (4)	<p>Η εξέταση θα είναι προφορική και πραγματοποιηθεί μέσω της εφαρμογής Microsoft Teams, σύμφωνα με το πρόγραμμα της εξεταστικής.</p> <p>Ο σύνδεσμος θα αποσταλεί μέσω eClass στους/στις φοιτητές/τριες που έχουν δηλώσει το μάθημα και έχουν λάβει γνώση των όρων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να συνδεθούν αποκλειστικά και μόνο μέσω του ιδρυματικού τους λογαριασμού, διαφορετικά δε θα μπορέσουν να συμμετάσχουν. Πριν από την έναρξη της εξέτασης, οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να επιδείξουν στην κάμερα την ταυτότητά τους, ώστε να γίνει ταυτοποίησή τους. Κατά τη διάρκεια της εξέτασης η κάμερα θα παραμείνει ανοιχτή.</p>

(1) Συμπληρώνεται εφόσον υπάρχουν

(2) Συμπληρώνεται ανάλογα: μάθημα ΠΠΣ ή μάθημα ΠΜΣ

(3) Συμπληρώνεται με έναν ή περισσότερους τρόπους εξέτασης που επιθυμεί ο διδάσκων π.χ.

➤ γραπτή εργασία ή/και ασκήσεις,

- γραπτή ή προφορική εξέταση με εξ αποστάσεως μεθόδους, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο και η αξιοπιστία διενέργειας της εξέτασης.
- (4) Στο πλαίσιο **Οδηγίες υλοποίησης** ο διδάσκων καταγράφει σαφείς οδηγίες προς τους φοιτητές όπου αναφέρονται:
- α) σε περίπτωση **γραπτής εργασίας ή/και ασκήσεων**: οι ημερομηνίες παράδοσης και το μέσο υποβολής τους στον διδάσκοντα, ο τρόπος βαθμολόγησής τους, η συμμετοχή της εργασίας στον τελικό βαθμό και ό,τι άλλο κρίνει ο διδάσκων ότι πρέπει να αναφερθεί. Επισυνάπτεται κατάλογος μόνο με τα ΑΕΜ των δικαιούχων να συμμετάσχουν στην εξέταση.
- β) σε περίπτωση **προφορικής εξέτασης με εξ αποστάσεως μεθόδους**: οι οδηγίες πραγματοποίησης της εξέτασης (π.χ. σε γκρουπ Χ ατόμων), ο τρόπος εκφώνησης θεμάτων, οι εφαρμογές που θα χρησιμοποιηθούν, τα απαραίτητα τεχνικά μέσα για την υλοποίηση της εξέτασης (μικρόφωνο, κάμερα, επεξεργαστής κειμένου, σύνδεση στο διαδίκτυο πλατφόρμα επικοινωνίας), οι υπερσύνδεσμοι σύνδεσης με την εικονική αίθουσα ή ο τρόπος και ο χρόνος αποστολής του υπερσυνδέσμου, οι ημερομηνίες και ώρες που θα συνδεθεί κάθε φοιτητής (πρόγραμμα εξέτασης), η διάρκεια της εξέτασης (έναρξη-λήξη), ο τρόπος βαθμολόγησής, η συμμετοχή της εξέτασης στον τελικό βαθμό, οι τρόποι με τους οποίους εξασφαλίζεται το αδιάβλητο και η αξιοπιστία εξέτασης και ό,τι άλλο κρίνει ο διδάσκων ότι πρέπει να αναφερθεί. Επισυνάπτεται κατάλογος μόνο με τα ΑΕΜ των δικαιούχων να συμμετάσχουν στην εξέταση και η ώρα εξέτασής τους.
- γ) Σε περίπτωση **γραπτής εξέτασης με εξ αποστάσεως μεθόδους**: οι οδηγίες χορήγησης των θεμάτων, ο τρόπος υποβολής των απαντήσεων, η χρονική διάρκεια της εξέτασης, ο τρόπος βαθμολόγησής, η συμμετοχή της εξέτασης στον τελικό βαθμό, οι τρόποι με τους οποίους εξασφαλίζεται το αδιάβλητο και η αξιοπιστία εξέτασης και ό,τι άλλο κρίνει ο διδάσκων ότι πρέπει να αναφερθεί. Επισυνάπτεται κατάλογος μόνο με τα ΑΕΜ των δικαιούχων να συμμετάσχουν στην εξέταση.

Ο/Η ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΙ ΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΜΕΣΩ ECLASS ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΚΑΤΕΒΑΣΕΙ ΑΠΟ ΤΟ CLASSWEB.

ΚΦΙ 502

ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ Ι

ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΗ ANNA
ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΦΙ502	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ Ι: ΟΥΜΑΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	12	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/KOM04449/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΧΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΘΕΣΗ ΝΑ:

- ΓΝΩΡΙΣΟΥΝ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΗΣ.
- ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΟΥΝ ΚΡΙΤΙΚΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΣΤΗ ΝΕΟΛΑΤΙΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ.

- ΚΑΤΑΝΟΗΣΟΥΝ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΝΕΟΛΑΤΙΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ.

Γενικές Ικανότητες

- ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ, ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ
- ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
- ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΝΕΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
- ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΣΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ
- ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΩΓΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ I: ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥΣ.
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ II: ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ.
3. ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ: ΕΝΕΑ SILVIO PICCOLOMINI, *EURYALUS ET LUCRETIA I*
4. ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ: ΕΝΕΑ SILVIO PICCOLOMINI, *EURYALUS ET LUCRETIA II*
5. ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ: Α. ΡΟΛΙΖΙΑΝΟ, *DE CONIURATIONE PACTIANA I*
6. ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ: Α. ΡΟΛΙΖΙΑΝΟ, *DE CONIURATIONE PACTIANA II*
7. ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ - *CIRIACO D'ANCONA I*
- 8 ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ - *CIRIACO D'ANCONA II*
9. ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΑ: ΡΕΤΡΑΡΚΑ, *EPISTULAE*
10. ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΑ: ΕΡΑΣΜΟΣ, *EPISTULAE*
11. ΜΥΘΟΓΡΑΦΙΑ: Γ. ΒΟΚΚΑΚΚΙΟ, *GENEALOGIAE DEORUM*
12. ΜΥΘΟΓΡΑΦΙΑ: Λ.Γ. ΓΙΡΑΛΔΙ, *DE DEIS VARIA ET MULTIPLEX HISTORIA*
13. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΡΡΤ • ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ, ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ e-class • ΠΡΟΒΟΛΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΥ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΧΕΤΙΚΟΥ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ • ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΜΕΣΩ e-mail 	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ	39
	ΜΕΛΕΤΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΥ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	11
	ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ	50
	ΤΕΛΙΚΗ ΓΡΑΠΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	150
	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (25 ΩΡΕΣ ΦΟΡΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ)	250
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i>	- ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- HOFMANN, H.: "NEULATEINISCHE LITERATUR: AUFGABEN UND PERSPEKTIVEN", ΣΤΟ: *NEULATEINISCHES JAHRBUCH 2* (2000), 57-97
- IJSEWIJN, J.: *COMPANION TO NEO-LATIN STUDIES* (1. AUFL. ΆΜΣΤΕΡΝΤΑΜ, ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ & ΟΞΦΟΡΔΗ 1977; 2. AUFL. PART I, LEUVEN 1990; PART II, LEUVEN 1998
- KLOPSCH, P.-NEUHAUSEN, K.A.-LAUREYS, M.: 'NEULATEIN', ΣΤΟ: *DNP 15/1*, SP. 925-946 - KRAYE, J. (HG.): *THE CAMBRIDGE COMPANION TO RENAISSANCE HUMANISM*, ΚΑΙΜΠΡΙΤΖ 1996
- LUDWIG, W.: DIE NEUZEITLICHE LATEINISCHE LITERATUR SEIT DER RENAISSANCE, ΣΤΟ: F. GRAF (ΕΠΙΜ.), *EINLEITUNG IN DIE LATEINISCHE PHILOLOGIE*, ΣΤΟΥΤΓΑΡΔΗ-ΛΕΙΨΙΑ 1997, 323-356
- VAN TIEGHEM, P.: „LA LITTÉRAURE LATINE DE LA RENAISSANCE. ETUDE D'HISTOIRE LITTÉRAIRE EUROPÉENNE", ΣΤΟ: *BIBLIOTHÈQUE D'HUMANISME ET RENAISSANCE IV* (1944), 177-409
- DEW. T. STARNES AND E. W. TALBERT, *CLASSICAL MYTH AND LEGEND IN RENAISSANCE DICTIONARIES* (DURHAM, N.C., 1956)
- E. WIND, *PAGAN MYSTERIES IN THE RENAISSANCE* (NEW YORK, 1958)
- KRAYE, J. (HG.): *THE CAMBRIDGE COMPANION TO RENAISSANCE HUMANISM*, CAMBRIDGE 1996

ΚΦΙ 503

ΠΑΠΥΡΟΛΟΓΙΑ, ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ ΦΛΩΡΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΦΙ 503	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	<p>ΠΑΠΥΡΟΛΟΓΙΑ, ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:</p> <p>ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗΣ ΙΑΜΒΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ (ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ, ΙΠΠΩΝΑΚΤΑΣ, ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ)</p>		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	eclass 2022-2023

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Μετά από την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει **βασικές γνώσεις για την εκδοτική διαδικασία γενικώς και ειδικώς στην ομάδα από αποσπασματικά σωζόμενα έργα του ιαμβικού είδους της αρχαϊκής και της ελληνιστικής εποχής**. Θα δοθούν οι βασικές κατευθυντήριες γραμμές για την έκδοση αποσπασματικά σωζόμενων έργων της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και θα μελετηθούν οι σημαντικότερες εκδόσεις των αρχαϊκών Αρχίλοχου και Ιπώννακτα σε σύγκριση μεταξύ τους (West, Degani) και του ελληνιστικού Καλλίμαχου (Pfeiffer, D’Alessio, Acosta-Hughes, Kerkhecker).

Θα εξοικειωθούν στα κριτικά σύμβολα, συντομογραφίες, υπομνήματα και συγγραφή τους με βάση συντομογραφίες, δηλ. θα εμπεδώσουν τους βασικούς όρους μίας κριτικής έκδοσης και της σχολιασμένης έκδοσης. Θα συνειδητοποιήσουν πόσο σημαντική είναι η κριτική κειμένου ως πρώτο στάδιο φιλολογικής εργασίας, δηλ. απόπειρα αποκατάστασης και ανασυγκρότησης των κειμένων στην αρχική τους μορφή και όσο γίνεται πιστότερα στο αρχικό δημιούργημα. Θα εξοικειωθούν με τις διορθώσεις, προσθήκες, εικασίες, αφαιρέσεις, παραδοχή αδυναμίας διόρθωσης, συμπλήρωσης και κατανόησης σε ένα αποσπασματικά σωζόμενο έργο. Η γνώση αυτή θα τους βοηθήσει στην γενικότερη προσέγγιση, **ερευνητική και διδακτική, ποιητικών έργων** στο πλαίσιο περαιτέρω επεξεργασίας και ερευνητικής εργασίας αλλά και μέσα στο πρόγραμμα μαθημάτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και στην προσαρμογή των εξειδικευμένων γνώσεων στο επίπεδο της σχολικής πράξης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Λήψη αποφάσεων

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

Αυτόνομη εργασία	υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	

-Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση τεχνολογίας -Αυτόνομη εργασία- Προσαρμογή σε νέα δεδομένα-Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής μέσα από την πορεία της παράδοσης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Το λογοτεχνικό είδος του ιάμβου. Ζητήματα ορισμού του ιαμβικού είδους (ορολογία, θεματική, στόχευση, ο ρόλος του ποιητή, βιογραφική/αυτοβιογραφική διάσταση)
2. Κριτική κειμένου: ιστορική ανασκόπηση. Συζήτηση δεδομένων. Συντομογραφίες, τεχνικοί όροι, σύμβολα. Είδη υπομνηματισμού. Χειρόγραφο παράδοση, πάπυροι, επιγραφές. Βιβλιογραφική ενημέρωση.
Η ανακάλυψη παπύρων και η αναθεώρηση της εκδοτικής μορφής ενός ποιήματος (Corpus Theocriteum) (πώς αντιμετωπίζεται το θέμα από τους μελετητές, π.χ. Griffiths 1979).
3. Βιβλιογραφική ενημέρωση. Συλλογές αποσπασμάτων στην αρχαία ελληνική γραμματεία (επισκόπηση των εκδόσεων).
4. Εκμάθηση ανάγνωσης και επεξεργασίας εισαγωγής σε μία κριτική έκδοση και του κριτικού υπομνήματος σε αρχαϊκή ιαμβογραφία 1: έκδοση West, Degani.
5. Εξάσκηση ανάγνωσης και επεξεργασίας κριτικού υπομνήματος στην αρχαϊκή ιαμβογραφία 2: έκδοση West, De
6. Εξάσκηση ανάγνωσης και επεξεργασίας κριτικού υπομνήματος στην αρχαϊκή ιαμβογραφία 3: έκδοση West, De
7. Εξάσκηση ανάγνωσης και επεξεργασίας κριτικού υπομνήματος στην αρχαϊκή ιαμβογραφία 4: έκδοση West, De
8. Εξάσκηση ανάγνωσης και επεξεργασίας κριτικού υπομνήματος στην ελληνιστική ιαμβογραφία 1: έκδοση Pfei
D'Alessio, Acosta-Hughes, Kerkhecker
9. Εξάσκηση ανάγνωσης και επεξεργασίας κριτικού υπομνήματος στην ελληνιστική ιαμβογραφία 2: έκδοση Pfei
D'Alessio, Acosta-Hughes, Kerkhecker
10. Εξάσκηση ανάγνωσης και επεξεργασίας κριτικού υπομνήματος στην ελληνιστική ιαμβογραφία 3: έκδοση Pfei
D'Alessio, Acosta-Hughes, Kerkhecker
11. Εξάσκηση ανάγνωσης και επεξεργασίας κριτικού υπομνήματος στην ελληνιστική ιαμβογραφία 4: έκδοση Pfei
D'Alessio, Acosta-Hughes, Kerkhecker
12. Σχολιασμένες εκδόσεις: Swift (Αρχίλοχος),
13. Σύνοψη και συζήτηση των νέων τάσεων της κριτικής κειμένων για τον ιάμβο.

Συνεπικουρία από το μέλος ΕΔΙΠ κ. Δημήτριο Παπανικολάου και την υποψ. διδάκτορα κ. Ελένη-Ακριβή Γιαλαμά.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΑΠΟ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟΥΣ ΑΛΛΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ:

(Α.Π. ΔΠΘ/ΕΦ/9325/559.12.10.2022)

1. Μαρία Νούσια-Fantuzzi, Μόνιμη Επίκουρος Καθηγήτρια Τμήμα φιλολογίας Α.Π.Θ.

2. Ανδρέας Αντωνόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Τμήμα φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ</p> <table border="1" data-bbox="699 383 1501 1196"> <tr> <td data-bbox="699 383 903 506"></td> <td colspan="2" data-bbox="903 383 1501 506"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 506 903 562"></td> <td colspan="2" data-bbox="903 506 1501 562"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 562 903 1196"></td> <td data-bbox="903 562 1230 618"></td> <td data-bbox="1230 562 1501 618"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 618 903 674"></td> <td data-bbox="903 618 1230 674"></td> <td data-bbox="1230 618 1501 674"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 674 903 730"></td> <td data-bbox="903 674 1230 730"></td> <td data-bbox="1230 674 1501 730"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 730 903 786"></td> <td data-bbox="903 730 1230 786"></td> <td data-bbox="1230 730 1501 786"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 786 903 842"></td> <td data-bbox="903 786 1230 842"></td> <td data-bbox="1230 786 1501 842"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 842 903 898"></td> <td data-bbox="903 842 1230 898"></td> <td data-bbox="1230 842 1501 898"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 898 903 954"></td> <td data-bbox="903 898 1230 954"></td> <td data-bbox="1230 898 1501 954"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 954 903 1010"></td> <td data-bbox="903 954 1230 1010"></td> <td data-bbox="1230 954 1501 1010"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 1010 903 1066"></td> <td data-bbox="903 1010 1230 1066"></td> <td data-bbox="1230 1010 1501 1066"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 1066 903 1122"></td> <td data-bbox="903 1066 1230 1122"></td> <td data-bbox="1230 1066 1501 1122"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 1122 903 1178"></td> <td data-bbox="903 1122 1230 1178"></td> <td data-bbox="1230 1122 1501 1178"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 1178 903 1234"></td> <td data-bbox="903 1178 1230 1234"></td> <td data-bbox="1230 1178 1501 1234"></td> </tr> </table>																																											
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΡΡΤ 2. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΣΩ Ε-ΜΑΙΛ 3. ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΔΟΘΕΙΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ 																																											
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i></p> <p><i>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση</i></p>	<table border="1" data-bbox="699 1509 1031 1944"> <thead> <tr> <th data-bbox="699 1509 1031 1608"><i>Δραστηριότητα</i></th> <th data-bbox="1031 1509 1361 1608"><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="699 1608 1031 1664">ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ</td> <td data-bbox="1031 1608 1361 1664">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 1664 1031 1762">ΜΕΛΕΤΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΥ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</td> <td data-bbox="1031 1664 1361 1762">11</td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 1762 1031 1886">ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ</td> <td data-bbox="1031 1762 1361 1886">50</td> </tr> <tr> <td data-bbox="699 1886 1031 1944">ΠΡΟΟΔΟΙ</td> <td data-bbox="1031 1886 1361 1944">60</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	39	ΜΕΛΕΤΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΥ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	11	ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	50	ΠΡΟΟΔΟΙ	60																																	
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																																											
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	39																																											
ΜΕΛΕΤΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟΥ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	11																																											
ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	50																																											
ΠΡΟΟΔΟΙ	60																																											

<p>μελέτης (<i>project</i>), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα <i>standards</i> του ECTS</p>	ΤΕΛΙΚΗ ΓΡΑΠΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	90		
	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (25 ΩΡΕΣ ΦΟΡΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ)	250		
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ				
<p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ.</p> <p>ΓΡΑΠΤΗ ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ</p>			

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- M.L.West², *Iambi et Elegi Graeci ante Alexandrum cantati*, τόμοι 2, *editio altera, aucta atque emendata*, Οξφόρδη 1998 (¹1971)

- R.Pfeiffer, *Callimachus. I. Fragmenta*, Οξφόρδη 1965 (1949)

- Gerber, Douglas E. 1999. *Greek Iambic Poetry. From the seventh to fifth centuries BC*, Harvard Cambridge Mass. (LOEB): η δίγλωσση (με αγγλική μτφρ.) και πολύ χρηστική έκδοση όλης της ιαμβογραφίας από τον 7ο έως τον 5ο αιώνα π.Χ. Με σύντομα κατατοπιστικά σχόλια. Το κείμενο ακολουθεί την έκδοση του WEST.

- D'Alessio G. B. 1996. *Callimaco. Aitia, Giambi e altri frammenti*, τόμ.2, Μιλάνο

- Degani, E. 1991. *Hipponactis testimonia et fragmenta*, Στουγκάρδη, Λιψία

- Degani, E. 2007. *Ipponatte. Frammenti, introduzione, traduzione e note* (premesa G.Burzacchini), Μπολόνια

West, M. L. 1993. *Greek Lyric Poetry. The poems and fragments of the Greek iambic, elegiac, and melic poets (excluding Pindar and Bacchylides) down to 450 B.C.*, transl. with introduction and notes, Οξφόρδη

Gutzwiller, K. (1996). The Evidence for Theocritean poetry books, στον τόμο Harder M.A, R.F.Regtuit, G.C.Wakker, *Theocritus*, Groningen

Montana, F. (2011). Sondaggi sui marginalia esegetici del "Teocrito di Antinoe" (P. Ant. sn; MP3 1487). *Eikasmos*, 22, 277-310

Meliadò, Cl. (2014). Il codice di Antinoe: contributi al testo e all'esegesi di Teocrito. *Il codice di Antinoe: contributi al testo e all'esegesi di Teocrito*, Seminari Romani di cultura Greca, 9-38.

Grisolia, R. (2004). Tipologie di commento nel corpus degli scholia vetera a Teocrito. *Mathesis e mneme: studi in memoria di Marcello Gigante*, 2, 59-67.

Βασική γενική βιβλιογραφία

Dickey, E. (2007). *Ancient Greek Scholarship: A Guide to Finding, Reading, and Understanding Scholia, Commentaries, Lexica, and Grammatical Treatises: From Their Beginnings to the Byzantine Period* (No. 7). Oxford University Press. PA 53.53.

Irigoien, J. 2007. *Παράδοση και κριτική των αρχαίων ελληνικών κειμένων* (μτφρ. Παγωνάρη-Αντωνίου), Αθήνα (= *La tradition des textes grecs. Pour une critique historique*, Paris 2003). PA 47.17516.2007

Luck, G. (1981). Textual criticism today. *AJPh* 102 (2), 164-194.

Maas, P. 1974. *Κριτική των κειμένων*, Αθήνα (μτφρ. Ν. Χιονίδης) (= *Textual Criticism* Οξφόρδη 1958) PA47.M3216 1984

Mioni, E. 1979. *Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία* (μτφρ. Ν.Μ. Παναγιωτάκη, Αθήνα), (= *Introduzione alla paleografia greca*, Padua 1973) Z105.M5616 1977

Most, G., W. 1998. Editing Texts, Texte edieren, *Aporemata* 3 PA 47.E34.

Most, G.W. 1999. Commentaries. Kommentare, *Aporemata* 4 PN501.C625 1999

Pasquali, G. 1962 2. Storia della tradizione e critica del test, *Φλωρεντία* PA47.P3 1962 PA47.G7616 1980

Van Groningen, B.A. 1980, *Πραγματεία περί της ιστορίας και της κριτικής των ελληνικών κειμένων* (μτφρ. Ο. Λαμψίδη, Αθήνα) (= *Traité d'histoire et de critique des textes grecs*, Αμστερνταμ 1963).

West, M.L., 1989. Κριτική των κειμένων και τεχνική των εκδόσεων: όπως εφαρμόζονται στους Έλληνες και Λατίνους, συγγραφείς (μτφρ. Γ.Μ.Παράσογλου), Αθήνα, (PA47 .W416 1989)

ΓΕΝΙΚΑ Για την ελληνιστική εποχή

Fantuzzi M.& R.Hunter. 2002. Ο Ελικώνας και το Μουσείο. Η ελληνιστική ποίηση από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου έως την εποχή του Αυγούστου, (Ιαμβοι Κ.: κυρίως σς. 32-48)

Gutzwiller, K.J. 2007. *A Guide to Hellenistic Literature*, Λονδίνο

Hopkinson, N. 2006/1988. *Ανθολογία ελληνιστικής ποίησης* (μτφρ. Αθήνα 2006)

Hutchinson, G.O. 2007/1988. *Ελληνιστική ποίηση* (μτφρ. Αθήνα 2007)

Klooster, J. 2011. *Poetry as Window and Mirror*, Leiden, Βοστώνη

Μανακίδου Φ. & Σπανουδάκης Κ. 2008. *Αλεξανδρινή Μούσα*, Αθήνα

Rossi, L.R. 1971. I generi letterari e le loro leggi scritte e non scritte nelle letterature classiche, *BICS* 18, 69-94

τα οικεία κεφάλαια από τις ιστορίες της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας των Cambridge (Κnox) και Montanari είναι χρήσιμα για μια πρώτη εισαγωγή στο θέμα.

ΓΕΝΙΚΑ για τον ίαμβο

- Περυσινάκης. Ι. Ν. 2012. *Αρχαϊκή λυρική ποίηση: ηθικές αξίες και πολιτική συμπεριφορά στην αρχαία ελληνική λογοτεχνία: προβλήματα ερμηνείας και μετάφρασης της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας: μια ερμηνευτική προσέγγιση : ανθολογία αρχαϊκής λυρικής ποίησης με βάση την αρετή και τον αγαθόν : κείμενο - μετάφραση - ερμηνεία*, Αθήνα
- Aloni, A. & A. Barchiesi, A. Cavarzere (εκδ.). 2001. *Iambic Ideas: Essays on a Poetic Tradition from Archaic Greece to the Late Roman Empire*, Νέα Υόρκη, Οξφόρδη
- Barol, C. 1992. Where was iambic poetry performed? Some Evidence from the Fourth Century B.C., *CQ* 1992, 65-71
- Bowie, E. L. 2001. Early Greek iambic poetry: the importance of narrative, στον τόμο A. Cavarzere, A. Aloni, A. Barchiesi (εκδ.), 1-27
- Brown, C. G. 1997. Iambos, στον τόμο D. E. Gerber D.E., *A Companion to the Greek Lyric poets, Mnemosyne Suppl.* 173., Λέιντεν (γενικά και για Αρχίλοχο και Ιππώνακτα)
- Carey, C. 2009. Iambos στον τόμο F. Budelmann (εκδ.), *The Cambridge Companion to Greek Lyric*, Καίμπριτζ, σσ. 149-167
- Fowler, R.L. 1987. *The Nature of Early Greek Lyric. Three Preliminary Studies*, Τορόντο.
- Kantzios, I. 2005. *The Trajectory of Archaic Greek Trimeters*. Λέιντεν.
- Kurke, L. 2007. Archaic Lyric Poetry, στον τόμο H.A. Shapiro, *The Cambridge Companion to Archaic Greece*, Καίμπριτζ
- Lennartz, K. 2010. *Iambos. Philologische Untersuchungen zur Geschichte einer Gattung in der Antike*, Wiesbaden
- Miralles, C. (a cura di S. Novelli & V. Citti) 2004. *Studies on Elegy and Iambus*, Άνστερνταμ, σσ. 185-209, 210-219
- Nagy, G. 1976. Iambos: Typologies of Invective and Praise, *Arethusa* 9: 191-205
- Nagy, G. 1979. *The Best of the Achaeans*, Χάρβαρντ, σσ. 118-41
- Pellizer, E. 1981/1991. Per una morfologia della poesia giambica arcaica, στον τόμο ΟΙΝΗΡΑ ΤΕΥΧΗ, 15-29.
- Swift L. & C. Carey (εκδ.), *Iambus and Elegy. New Approaches*, Οξφόρδη 2016.
- West, M. L. 1974. *Studies in Greek Elegy and Iambus*, Untersuchungen zur antiken Literatur und Geschichte 14, Βερολίνο.
- Rotstein, A. 2010. *The Idea of Iambos*, Οξφόρδη.
- Vetta, M. 1992. Il simposio : La monodia e il Giambos, στον τόμο G. Cambiano, L. Canfora, D. Lanza (et al., eds.). 2000. *Lo spazio letterario della Grecia Antica*, vol. I, La polis. Ρώμη, κυρίως 199-205 (για αρχ. ίαμβο), 177-180 (γενικά για συμπόσιο).
- Γενικά για σχέση αρχαϊκού και ελληνιστικού ιάμβου**
- Acosta-Hughes, B. 2002. *Polyeideia. The Iambi of Callimachus and the Archaic Iambic Tradition*, Μπέρκλεϊ, Νέα Υόρκη, Λονδίνο.
- Ardizzoni, A. 1960. Callimaco ipponatteo, *Annali delle Facoltà di Lettere- Filosofia, dell' Univ. di Cagliari* 28, 5-20
- Bulloch, A.W. 1992. Commentary. Difference and Dissonance in Hellenistic Poetry, *TAPA* 122: 331-4
- Bühler, W. 1964. Archilochos und Kallimachos, στον τόμο *Archiloque: sept exposés et discussions*, Genève & Vandoeuvres (Entretiens Fondation Hardt 10), 225-53.
- Cameron, A. 1992. Genre and Style in Callimachus, *TAPhA* 122: 305-12.
- Cozzoli, A.-T. 1996. Il giambi e il nuovo ίαμβίζειν di Callimaco, *Eikasmos* 7 : 129-47.
- Degani, E. 1984 (2002). Studi su Ipponatte, *Spudasmata* 89.
- Fantuzzi M. & R. Hunter. 2002/2004. Ο Ελικώνας και το Μουσείο. Η ελληνιστική ποίηση από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου έως την εποχή του Αυγύστου, κυρίως σσ. 32-48 (= *Tradition and Innovation in Hellenistic poetry*, Καίμπριτζ 2004= *Muse e modelli: la poesia ellenistica da Alessandro Magno ad Augusto*, Ρώμη, Μπάρι 2002)
- Hutchinson, G.O., *Ελληνιστική ποίηση* (μτφρ. Αθήνα 2007), 60-68 (= a Hellenistic Anthology, Καίμπριτζ 1988)

Rosen, R. M. 2007. ό.π.

Rosen, R.M. 2007. *Making Mockery. The Poetics of Ancient Satire. Classical Culture and Society*, Οξφόρδη, κυρίως 172-206.

Steinrück M. 2009. Der neue Iambos. Studien zu den Formwegen eines griechischen Diskurses im Hellenismus und der Kaiserzeit, *Spudasmata* 124, Hildesheim, Ζυρίχη, Νέα Υόρκη.

**ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ -
ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ**

ΜΕΦ 601
ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΦ601	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ (ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ)		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/KOM04331/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

- Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καταρχήν θα θυμηθούν τα σχετικά με τα κύρια είδη της Βυζαντινής Υμνογραφίας και τους κυριότερους εκπροσώπους της Βυζαντινής Υμνογραφίας,

τα desiderata, τις επιστημονικές μεθόδους και τα εργαλεία της Βυζαντινής Φιλολογίας στο χώρο αυτό.

- Στόχος: να μπορούν οι φοιτητές να προσεγγίσουν τα κείμενα της υμνογραφίας, το ιδιαίτερο διακειμενικό πλαίσιο τους, τις μετρικές ιδιαιτερότητές τους και τα προβλήματα που αναφέρονται κατά την κριτική έκδοσή τους, και να επιμεληθούν φιλολογικές εκδόσεις υμνογραφικών κειμένων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Άσκηση κριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Παρουσίαση των ειδών και των εκπροσώπων της Βυζαντινής Υμνογραφίας, αλλά και των *desiderata*, των επιστημονικών μεθόδων και των εργαλείων της Βυζαντινής Φιλολογίας στο χώρο αυτό. Πρακτική εξάσκηση στην φιλολογική επιμέλεια κανόνων.

1. Το Κοντάκιον γενικά.
- 2-4. Το κοντάκιο του Ρωμανού Εις την Σαμαρείτιδα.
- 5-6. Ο Ακάθιστος Ύμνος.
7. Ο Κανών γενικά.
- 8-10. Κριτική έκδοση κανόνων.
- 11-13. Συζήτηση επί των εργασιών των φοιτητών.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class Επικοινωνία μέσω e-mail	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39 ώρες

<p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις εξετάσεις	178 ώρες
	Σύντομες εργασίες ανά μάθημα	10 ώρες
	Γραπτή εργασία (τελική)	23 ώρες
	Σύνολο	250 ώρες
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Συμμετοχή στο μάθημα και στις σύντομες επιμέρους εργασίες</p> <p>Γραπτή τελική εργασία</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :
-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Θ. Δετοράκης, Βυζαντινή Ύμνογραφία, πανεπιστημιακές παραδόσεις. Ηράκλειο.

Κ. Μητσάκης, Βυζαντινή Ύμνογραφία, τ. Α΄. Θεσσαλονίκη 1971.

Γ. Παπαγιάννης, Ακάθιστος Ύμνος: άγνωστες πτυχές ενός πολύ γνωστού κειμένου, Θεσσαλονίκη 2006.

Γ. Παπαγιάννης, «Ρωμανού του Μελωδού κοντάκιον «εις την Σαμαρείτιδα». Νέα κριτική έκδοση με παρατηρήσεις», *Βυζαντινά* 33 (2013-2014) 11-59.

ΜΕΦ 602
ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ
ΜΕΛΟΣ Ε.ΔΙ.Π. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΦ 602	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/1432592/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ, ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ, ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ, ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΒΑΣΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ, ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ
2. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ: ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ, ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ, ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
3. Η «ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ» ΤΟΥ ΘΕΟΦΑΝΗ ΟΜΟΛΟΓΗΤΗ (ΠΡΟΟΙΜΙΟ ΚΑΙ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ)
4. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
5. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ, ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ, ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
6. ΟΙ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ «ΑΛΕΞΙΑΔΑ» ΤΗΣ ΑΝΝΑΣ ΚΟΜΝΗΝΗΣ
7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
8. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ: ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ, ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ, ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
9. ΣΥΝΑΞΑΡΙΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ, ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΧΩΝΙΑΤΗ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΛΕΩΝΙΔΗ
10. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
11. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΡΗΤΟΡΙΚΗ: ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ, ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ, ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
12. ΜΙΚΡΕΣ ΡΗΤΟΡΙΚΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΨΕΛΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ
13. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση</i>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>
	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	39 ΩΡΕΣ
	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	100 ΩΡΕΣ

<p>Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p>	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	111 ΩΡΕΣ
<p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε</p>		
<p>επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>		
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>ΓΛΩΣΣΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ:</p> <p>ΕΛΛΗΝΙΚΗ</p> <p>ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ 2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

H.-G. Beck, Kirche und theologische Literatur im byzantinischen Reich, Munich 1959.

Θ. Δετοράκη, Βυζαντινή Φιλολογία. Τὰ πρόσωπα καὶ τὰ κείμενα. Τόμ. Α΄-Β΄, Ηράκλειο 1995, 2003.

H. Hunger, Βυζαντινή Λογοτεχνία, Η λόγια κοσμική γραμματεία των Βυζαντινών, Τόμ. Α΄ - Β΄,

ΜΙΕΤ, Αθήνα, 1991, 2005

L. James, Εγχειρίδιο Βυζαντινών Σπουδών, Παπαδήμας, Αθήνα 2014.

E. Jeffreys — J. Haldon — R. Cormack, *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*, Oxford University Press 2008.

I. E. Καραγιαννόπουλου, Πηγαί τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας, Θεσσαλονίκη 1987.

Απ. Καρπόζηλου, Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι, Τόμοι Α'-Δ', Κανάκη, Αθήνα 1997-2015.

Al. Kazhdan, *A history of Byzantine History (650-850) (850-1000)*, vol. I-II, The National Hellenic Research Foundation, Institute for Byzantine Research, 2, Αθήνα 1999
The Oxford Dictionary of Byzantium

J. O. Rosenqvist, Η βυζαντινή λογοτεχνία από τον 6^ο αι ως την άλωση της Κωνσταντινούπολης, Κανάκη, Αθήνα 2008.

Τζ. Χόρροκς, Ελληνικά: Ιστορία της γλώσσας και των ομιλητών της, Εστία, Αθήνα 2006.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

L. Neville, *Guide to Byzantine Historical Writing*, Cambridge University Press, 2018.

Th. Gouma-Peterson, *Anna Komnene and her times*, Routledge, London- New York 2014.

Al. Riele, *Authorship and Gender (and) Identity. Women's Writing in the Middle Byzantine Period*, in Aglae Pizone (edr) "The Author in Middle Byzantine Period", De Gruyter 2014.

Θ. Δετοράκη, Εισαγωγή στη σπουδή των αγιολογικών κειμένων, Ρέθυμνο, 1992.

S. Efthymiades, "Greek Byzantine collections of miracles: a chronological and bibliographical survey", *Symbolae Osloenses* 74, 195- 211.

Σπ. Δ. Κοντογιάννη, Αγιολογικά Κείμενα, Μαρτύρια και Βίοι (εμφάνιση και μορφή), Πρακτικά 18^{ου} Συνεδρίου Πατερικής Θεολογίας «Ο Άγιος και ο Μάρτυρας στη ζωή της Εκκλησίας», Αθήνα 1994, 97-112.-

Π. Β. Πάσχου, Άγιοι, οι φίλοι του Θεού, Αρμός 1997.

I. Πολέμη-Ε. Μίνεβα, Βυζαντινά Υμνογραφικά και Αγιολογικά Κείμενα, Κανάκη, Αθήνα 2016.-

Π. Γ. Τύμπα, Υμνολογικόν-Άγιογραφικόν Λεξικόν, Πρότυπες Θεσσαλικές Εκδόσεις, ³2010.

Δ. Γ. Τσάμη, Αγιολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας, Πουρνάρας, Θεσσαλονίκη 1999.

J. N. Ljubarskij, Η προσωπικότητα και το έργο του Μιχαήλ Ψελλού, Κανάκη, Αθήνα 2004.

Ch. Barber- Str. Papaioannou, *Michael Psellos on Literature and Art*, University of Notre Dame Press, Indiana 2017.

Στρ. Παπαϊωάννου, Μιχαήλ Ψελλός. Η ρητορική και ο λογοτέχνης στο Βυζάντιο, ΠΕΚ, Ηράκλειο 2021.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Analleccta Bollandiana

Byzantinische Zeitschrift

Byzantion

Βυζαντινά

Dumbarton Oaks Papers

Ελληνικά

JÖB

ΜΕΦ 603
ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ Ι

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΜΣ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΦ603	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ Ι		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	1,5	5	
Ασκήσεις/εργασίες	1,5	5	
Σύνολο	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	--		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/1432595/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Γενικός στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τον κόσμο του μεσαιωνικού ελληνικού βιβλίου και, κυρίως την γραφή του. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα αντιλαμβάνονται την εξέλιξη του βιβλίου ως αντικείμενου, των γραφών και των συμβάσεων γραφής

από την αρχαιότητα και ως τον 13ο αιώνα. Θα είναι σε θέση να διαβάζουν τις περισσότερες βιβλιακές γραφές αυτής της περιόδου με σχετική άνεση και θα μπορούν ν' αναγνωρίζουν και να χρονολογούν τις πιο σημαντικές από αυτές. Θα είναι σε θέση ν' απομονώνουν τα στοιχεία αυτά που διαχωρίζουν τους τύπους των γραφών και να τα χρησιμοποιούν για να συγκρίνουν χέρια γραφών και, γενικότερα, τύπους γραφής. Θα έχουν εποπτεία των βασικών εργαλείων (ηλεκτρονικών και μη) που επιστρατεύονται στην παλαιογραφική έρευνα, καθώς και πιο εξειδικευμένων εφαρμογών (HTR). Τέλος, θα γνωρίζουν βασικά στοιχεία κωδικολογίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.

Αυτόνομη εργασία.

Ομαδική εργασία.

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Άσκηκη κριτικής και αυτοκριτικής.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή. Οι απαρχές του ελληνικού βιβλίου και ο γεωγραφικός του χώρος. Η παλαιογραφία, η κωδικολογία και το αντικείμενό τους.

2-4. Μεγαλογράμματα γραφές. Τα είδη και η λειτουργία τους.

5. Το πέρασμα στη μικρογράμματη. Βιβλιακές και επισευρμένες γραφές εγγράφων από την Ύστερη Αρχαιότητα και η εξέλιξή τους.

6. Η αρχή της μικρογράμματης. Τα πρώτα δείγματα και είδη.

7. Εισαγωγή σε εργαλεία που υποβοηθούν την μεταγραφή ελληνικών χειρογράφων.

8-10. Γραφές 9^{ου}- 10^{ου} αι.

11-13. Γραφές 11^{ου} και 12^{ου} αι.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Υβριδικό (πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως)</p>
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιάσεις –διδασκαλία με εξειδικευμένο λογισμικό (ppt κ.λπ.). • Χρήση εξειδικευμένων ερευνητικών εργαλείων για εκπόνηση εργασιών.

	<ul style="list-style-type: none"> • Διδακτικό Υλικό, ανακοινώσεις & επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας eclass. • Επικοινωνία μέσω email. 														
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Εργαστήριο ανάγνωσης χειρογράφων</td> <td>19</td> </tr> <tr> <td>Προετοιμασία για τα μαθήματα και αυτόνομη ανάγνωση χειρογράφων</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη βιβλιογραφίας</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Προετοιμασία και συγγραφή 4 εργασιών</td> <td>91</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο</td> <td>250 (25/ECT)</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	20	Εργαστήριο ανάγνωσης χειρογράφων	19	Προετοιμασία για τα μαθήματα και αυτόνομη ανάγνωση χειρογράφων	80	Μελέτη βιβλιογραφίας	40	Προετοιμασία και συγγραφή 4 εργασιών	91	Σύνολο	250 (25/ECT)
	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις	20														
Εργαστήριο ανάγνωσης χειρογράφων	19														
Προετοιμασία για τα μαθήματα και αυτόνομη ανάγνωση χειρογράφων	80														
Μελέτη βιβλιογραφίας	40														
Προετοιμασία και συγγραφή 4 εργασιών	91														
Σύνολο	250 (25/ECT)														
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Τέσσερις γραπτές εργασίες στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Transkribus και ομαδική εκπαίδευση μοντέλου ανάγνωσης χειρογράφων.</p> <p>Συμμετοχή στα μαθήματα.</p>														

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

H. Hunger, *Schreiben und Lesen in Byzanz. Die byzantinische Buchkultur*, München 1989 (ελλ. μετ. Γ. Βασιλάρος, *Ο κόσμος του βυζαντινού βιβλίου. Γραφή και ανάγνωση στο Βυζάντιο*, Αθήνα 1995).

E.K. Λίτσας, *Σύντομη εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία και κωδικολογία*. Τεύχος 2ο: Πίνακες με επιλεγμένα δείγματα γραφής και σχόλια, Θεσσαλονίκη 2001.

E. Mioni, *Introduzione alla paleografia greca*, Padova 1973 (ελλ. μετ. Ν. Μ. Παναγιωτάκης, *Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία*, Αθήνα 1977).

L. Perria, *Per una storia della scrittura Greca libraria (secoli IV a. C. - XVI d.C.)*. (ελλ. μετ. E.K. Λίτσας – Α.Σ. Τριάντου, *Οι γραφές των ελληνικών χειρογράφων – Εισαγωγή στην ιστορία της ελληνικής βιβλιακής γραφής (4ος αιώνας π.Χ. – 16ος αιώνας μ.Χ.)*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2019).

E.M. Thompson, *Handbook of Greek and Latin Palaeography*, London-New York 1893; repr. Chicago 1966 / 1980 - B. van Groningen, *Short Manual of Greek Palaeography*, Leiden 1940). (ελλ. μτφρ. Σπ. Λάμπρου, *Εγχειρίδιον ελληνικής και λατινικής παλαιογραφίας*, Αθήνα 1903· ανατ. 1973).

N.G. Wilson-L. Reynolds, *Scribes and scholars: a guide to the transmission of Greek and Latin literature*, Oxford 1974 (ελλ. μτφρ. Ν.Μ. Παναγιωτάκης, *Αντιγραφείς και Φιλολόγοι*, Αθήνα 1981).

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΝΕΦ 701
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΝΕΦ 701	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ		
ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	4	
Ασκήσεις με προφορικές παρουσιάσεις	1	6	
Σύνολο Π. Μονάδων		10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΌΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο

Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Γνώση, κατανόηση και εξοικείωση με τρόπους αναζήτησης σε έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές, όπως και σε ψηφιοποιημένες βάσεις δεδομένων για εύρεση βιβλιογραφίας και επιστημονική ενημέρωση.

Εξοικείωση με τον ρόλο του Τύπου (ημερήσιου και περιοδικού) και τις ερευνητικές αναζητήσεις που σχετίζονται με αυτόν.

Εξοικείωση με την παλαιογραφία και τα νεοελληνικά χειρόγραφα.

Ανάλυση, ερμηνεία κειμένων θεωρίας και συγκριτικής γραμματολογίας με σκοπό την καλύτερη και πολύπλευρη προσέγγιση των λογοτεχνικών κειμένων. Χρήση θεωρητικών και συγκριτολογικών εργαλείων και εφαρμογή τους σε ελληνικά και ξένα λογοτεχνικά κείμενα.

Απώτερος σκοπός είναι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές να αποκτήσουν την τεχνογνωσία, τα εργαλεία και τη βιβλιογραφική ενημέρωση που χρειάζεται ώστε κατόπιν να εμβαθύνουν στην ιδεολογία (πολιτική φιλοσοφία, αισθητική, φιλοσοφία των ιδεών) και τα λογοτεχνικά κείμενα που σχετίζονται με αυτή, όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη. Παράλληλα, πρέπει να εμβαθύνουν στη σχέση των συγγραφέων με την παλαιότερη παράδοση. Οι φοιτητές θα είναι σε θέση να κατανοούν και να εξηγούν τους στόχους, τις αρχές και τις μεθόδους των πεδίων ανάλυσης και ερμηνείας της λογοτεχνίας, καθώς και την αναγκαιότητα συνδυασμού τους.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων.

Πρώτες ασκήσεις μεταγραφής από χειρόγραφα.

Αναζήτηση σε καταλόγους χειρογράφων και αρχείων συγγραφέων, σε δημόσιες βιβλιοθήκες κ.λπ.

Η χρήση των ψηφιακών βιβλιοθηκών και εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες.

Χρήση ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας και τρόπος μελέτης της (άσκηση ανάγνωσης και παρουσίασης άρθρου ξενόγλωσσου με σκοπό την κατανόηση).

Κατάρτιση βιβλιογραφίας και ευρετηρίων.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή στη μεθοδολογία της έρευνας.
2. Ανάλυση, επεξεργασία, σύγκριση, τεκμηρίωση, σύνθεση και ερμηνεία των δεδομένων.
3. Οι εκδόσεις κειμένων της νεοελληνικής λογοτεχνίας.
4. Οι «παραδοσιακές» βιβλιοθήκες.
5. Οι «ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες» και η διαχείρισή τους.
6. Οι βιβλιογραφίες και τα είδη τους. Τα βιβλία αναφοράς και οι ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων.
7. Τα λογοτεχνικά αρχεία και η διαχείρισή τους.
8. Εισαγωγή στην παλαιογραφία.
9. Ο ρόλος του Τύπου στη μελέτη της λογοτεχνίας. Οι εφημερίδες και τα λογοτεχνικά περιοδικά του 19^{ου} και 20ού αιώνα.
10. Εισαγωγή στη θεωρία της λογοτεχνίας.
11. Η λογοτεχνική κριτική.
12. Η συγκριτική φιλολογία.
13. Η συγγραφή της διπλωματικής εργασίας. Η δεοντολογία της επιστημονικής έρευνας.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>A. Διά ζώσης διδασκαλία (65% των μαθημάτων). B. Εξ αποστάσεως (με την πλατφόρμα Microsoft teams, 35% των μαθημάτων).</p>							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Χρήση του eclass και της διαδικτυακής τεχνολογίας, powerpoints, επικοινωνία μέσω e-mail, διά ζώσης επικοινωνία στο γραφείο ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας Microsoft teams.</p>							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας, Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="686 1473 1021 1541">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1021 1473 1364 1541">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="686 1541 1021 1637">Διαλέξεις, σεμινάρια του διδάσκοντος</td> <td data-bbox="1021 1541 1364 1637">13 εβδομάδες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="686 1637 1021 1942">Εργαστηριακές ασκήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών (συγγραφή μικρών άρθρων, βιβλιοκρισιών, περιλήψεις επιστημονικών έργων ή</td> <td data-bbox="1021 1637 1364 1942">2^η-8^η εβδομάδα</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις, σεμινάρια του διδάσκοντος	13 εβδομάδες	Εργαστηριακές ασκήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών (συγγραφή μικρών άρθρων, βιβλιοκρισιών, περιλήψεις επιστημονικών έργων ή	2 ^η -8 ^η εβδομάδα	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου							
Διαλέξεις, σεμινάρια του διδάσκοντος	13 εβδομάδες							
Εργαστηριακές ασκήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών (συγγραφή μικρών άρθρων, βιβλιοκρισιών, περιλήψεις επιστημονικών έργων ή	2 ^η -8 ^η εβδομάδα							

	λογοτεχνικών κειμένων κ.ά.)	
	Βιβλιογραφική έρευνα	9 ^η εβδομάδα
	Επισκέψεις σε βιβλιοθήκες	10 ^η εβδομάδα
	Συγγραφή δοκιμίων και προφορικές παρουσιάσεις	11 ^η -12 ^η εβδομάδα
	Προφορική εξέταση	13 εβδομάδα
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	<p>A. Παρουσία και συμμετοχή στο μάθημα. B. Έρευνα για συγκεκριμένο κάθε φορά αντικείμενο. Γ. Μικρές εργασίες ή προφορικές εξετάσεις ανά αντικείμενο.</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ενδεικτική Βιβλιογραφία (για τις ανάγκες του μαθήματος)

- Κ.Θ. Δημαράς, *Σύμμικτα Δ΄. Λόγια περί μεθόδου*, Τόμος πρώτος (1931-'63), Τόμος δεύτερος (1964-'89). Επιλογή κειμένων Φίλιππος Ηλιού, Επιμ. Πόπη Πολέμη, Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη και Μ.Ι.Ε.Τ. 2013.
- Arlette Farge, *Η γεύση του αρχείου*, Μτφρ. Ρίκα Μπενβενίστε, Αθήνα, Εκδόσεις Νεφέλη 2004.
- Judith Ellis (επιμ.), *Η διατήρηση των αρχείων*, Μτφρ. Ζωή Οικονόμου, Αθήνα, Ελληνική Αρχαική Εταιρεία, Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός 2000.
- Ανδρέας Φ. Μπάγιας, *Αρχειονομία. Βασικές έννοιες και αρχές. Η οργάνωση των αρχείων για τη διοίκηση και την έρευνα*, Αθήνα, Εκδόσεις Κριτική 1998.
- Κυριάκος Ντελόπουλος, *Σύστημα Βιβλιογραφίας. Θεωρία και πρακτική*, Βιβλία για το Βιβλίο-Gutenberg ²1987.
- Χ.Λ. Καράογλου, «Βιβλιογραφίες λογοτεχνών. Θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα», *Μολυβδοκονδυλοπελεκητής* 5 (1995/1996) 73-118.
- Κωστής Δανόπουλος, *Βιβλιογραφία Θανάση Βαλτινού (1958-2004). Με συμπλήρωμα ως το 2013 για τις αυτοτελείς εκδόσεις*, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της "Εστίας" 2013.
- Χ.Λ. Καράογλου, «Ο φιλολογικός επιμελητής ανάμεσα στον συγγραφέα και στον αναγνώστη. Υπηρέτης δύο αφεντάδων;», *Κονδυλοφόρος*, 12 (2013) 165-189.

Αθανάσιος Παπαδόπουλος-Κεραμέυς, *Μαυρογορδάτειος Βιβλιοθήκη: ήτοι γενικός περιγραφικός κατάλογος των εν ταις ανά την Ανατολήν βιβλιοθηκαίς ευρισκομένων ελληνικών χειρογράφων καταρτισθείσα και συνταχθείσα κατ' εντολήν του εν Κωνσταντινουπόλει Ελληνικού Φιλολογικού Συλλόγου / υπό Α. Παπαδοπούλου του Κεραμέως*, Ελληνικός Φιλολογικός Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως, Κωνσταντινούπολη 1884. Διατίθεται δωρεάν στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Ανέμη.

Émile Legrand, *Bibliographie hellénique: ou, Description raisonnée des ouvrages publiés en grec par des Grecs aux dix-huitième siècle/par Émile Legrand. Œuvre posthume complétée et publiée par Mgr Louis Petit et H. Pernot*, Paris 1918-1928. Διατίθεται δωρεάν στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Ανέμη.

Ιωάννης Σακκελίων, *Κατάλογος των χειρογράφων της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος / υπό Ιωάννου Σακκελίωνος επιμελητού και Αλκιβιάδου Ι. Σακκελίωνος εκτάκτου αναπληρωτού*, Εκ του Εθνικού Τυπογραφείου και Λιθογραφείου, Αθήνα 1892.

Κωνσταντίνος Σάθας, *Νεοελληνική Φιλολογία: Βιογραφία των εν τοις γράμμασι διαλαμπάντων Ελλήνων, από της καταλύσεως της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας μέχρι της ελληνικής εθνεγερσίας (1453-1821)*, Εκ της Τυπογραφίας των τέκνων Ανδρέου Κορομηλά, Αθήνα 1868. Διατίθεται δωρεάν στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Ανέμη.

Ψηφιακές βιβλιοθήκες όπως: <https://anemi.lib.uoc.gr/?lang=el>
<https://www.openarchives.gr/> <https://parliament.openabekt.gr/> <https://www.nlg.gr/>
<http://www.ekt.gr/> και ξένες <https://www.bl.uk/manuscripts/>
<https://gallica.bnf.fr/accueil/?mode=desktop> <https://www.digitale-sammlungen.de/>

Δημήτρης Αγγελάτος, *Η άλφα βήτα του νεοελληνιστή. Οδηγός για το εισαγωγικό μάθημα στην επιστήμη της νεοελληνικής φιλολογίας*, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg 2011.

Ελισάβετ Αρσενίου, *Πρακτική εισαγωγή στη μελέτη της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, Αθήνα, Μεταίχμιο 2012.

Ερατοσθένης Καψωμένος, *Ποιητική*, Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη 2005.

Δημήτρης Τζιόβας, *Το παλίμψηστο της αφήγησης*, Αθήνα, Οδυσσεάς 2002.

Λίζυ Τσιριμώκου, *Εσωτερική ταχύτητα*, Αθήνα, Άγρα 2000.

Robert Browning, *Medieval and Modern Greek*, Λονδίνο, Hutchinson 1969. Βλ. και ελλην. μτφρ. Μ. Κονομή, επιμ. Χ. Χαραλαμπίκης με τίτλο *Η ελληνική γλώσσα, μεσαιωνική και νέα*, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαδήμα 1995.

Umberto Eco, *Πώς γίνεται μια διπλωματική εργασία*, Αθήνα, Νήσος 1994.

Κώστας Ζαφειρόπουλος, *Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία; Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών*, Αθήνα, Κριτική 2005.

Gerard Genette, *Εισαγωγή στο αρχικείμενο*, Μτφρ. Μ. Πατεράκη-Γαρέφη. Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της "Εστίας" 2001.

Gerard Genette, *Παλίμψηστα. Η λογοτεχνία δευτέρου βαθμού*, Μτφρ. Β. Πατσογιάννης, Επιμ. Μ. Στεφανοπούλου, Λ. Τσιριμώκου. Αθήνα, MIET 2018.

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/history/thema_19/index.html

Ν.Π. Ανδριώτης, *Ιστορία της ελληνικής γλώσσας (τέσσερις μελέτες)*. Θεσσαλονίκη, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη] 1992.

Γιώργος Μπαμπινιώτης, *Συνοπτική ιστορία της ελληνικής γλώσσας*, Αθήνα, Κέντρο Λεξικολογίας 1985.

Θεωρία και πράξη των εκδόσεων της υστεροβυζαντινής, αναγεννησιακής και μεταβυζαντινής δημόδους γραμματείας, Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου Neograeca Medii Aevi IV, Αμβούργο 28-31.1.1999 (Συμποσιόπουλον), Επιμ. Hans Eideneier, Ulrich Moennig, Νότης Τουφεξής, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2001.

Αλέξης Καλοκαιρινός, *Γλωσσολογία και ποιητική*, Αθήνα, Νήσος 2011.

Κωδικογράφοι, συλλέκτες, διασκευαστές και εκδότες. Χειρόγραφα και εκδόσεις της όψιμης βυζαντινής και πρώιμης νεοελληνικής λογοτεχνίας. Πρακτικά συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε στο Ινστιτούτο της Δανίας στην Αθήνα, 23–26 Μαΐου 2002, προς τιμήν των Hans Eideneier και Arnold van Gemert, Επιμ. D. Holton, T. Λεντάρη, U. Moennig, P. Vejleskon. Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2005.

Περικλής Λατινόπουλος, *Τα πρώτα βήματα στην έρευνα. Ένας χρηστικός οδηγός για νέους ερευνητές*, Αθήνα, Κριτική 2010.

Αλέξης Πολίτης, *Υποσημειώσεις και παραπομπές*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2008.

Αλέξης Πολίτης, *Εγχειρίδιο του νεοελληνιστή. Βιβλιογραφίες, λεξικά, εγχειρίδια, κατάλογοι, ευρετήρια, χρονολόγια κ.ά.* (με τη συνεργασία του Τριαντάφυλλου Σκλαβενίτη και της Μαρίας Μαθιουδάκη), 2η επαυξημένη έκδοση, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2011.

ΝΕΦ 702

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (Απαρχές – τέλος του 18^{ου} αιώνα)

ΜΑΥΡΕΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΝΕΦ 702	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (ΑΠΑΡΧΕΣ - ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ 18ΟΥ ΑΙΩΝΑ): ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ, ΕΚΔΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΩΙΜΟΥ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΥ (1664-1750)		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΥΝΕΦ 242 Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟ ΑΠΟ ΑΛΛΟ ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/KOM04572/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο

Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Γνώση/κατανόηση και εξοικείωση με την πρωτότυπη παραγωγή του Πρώιμου Διαφωτισμού (1664-1750)

Ανάλυση/ερμηνεία κειμένων θεωρίας, ιστορίας, κριτικής και συγκριτολογικά, με σκοπό την καλύτερη και πολύπλευρη προσέγγιση των ευρύτερα γραμματειακών και ειδικότερα λογοτεχνικών κειμένων του Διαφωτισμού, βάσει παραδειγμάτων ενδεικτικών. Απώτερος σκοπός είναι να εμβαθύνουν στα είδη όχι μόνο κατά την εποχή του Πρώιμου Διαφωτισμού αλλά και σε σχέση όμως με την παλαιότερη παράδοση.

Υλοποίηση/εφαρμογή των υποδομών και τεχνολογιών με αφορμή και την αναζήτηση σε ψηφιακές βιβλιοθήκες, καταλόγους χειρογράφων και βιβλιογραφικές μελέτες και ιστοτόπους.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

Και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Εισάγει τους φοιτητές σε ειδικότερα θέματα (εκδοτικά, θεωρητικά και ιστορικά) που αφορούν σε μια εν πολλοίς άγνωστη περίοδο.

Αναζήτηση και εντοπισμός χειρογράφων σε καταλόγους.

“Επίσκεψη” ψηφιακών βιβλιοθηκών για εύρεση υλικού. Εξοικείωση με την νέα τεχνολογία.

Γνωριμία με την περίοδο μετά την Άλωση ως και την πρώτη πρώιμη φάση του

Διαφωτισμού (διεπιστημονική προσέγγιση με βάση την Ιστορία).

Προσαρμογή στην ιδιάζουσα γλώσσα της εποχής, ειδικά για τους λόγιους (αρχαϊζουσα, μέση κοινή φαναριώτικη και δημώδης των χειρογράφων και επιστολών ή «Εφημερίδων» [=ημερολογίων]). Διδασκαλία βασικών παλαιογραφικών γνώσεων (με ασκήσεις) ώστε να προσαρμοστούν και σε αυτή την πλευρά της επιστήμης μας.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Διάγραμμα του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στις βασικές έννοιες και εργαλεία. Ιστορικό πλαίσιο έως τον 17ο και κυρίως το άμισό του 18ου αιώνα στην Ευρώπη και τα καθ' ημάς.

Μεθοδολογικά εργαλεία προσέγγισης: αφηγηματικές θεωρίες, ειδολογικές θεωρίες, θεωρία των ιδεών.

2. Παλαιότερα κείμενα Ελληνικά και Ευρωπαϊκά (αναφορά). Κείμενα και είδη από το 1664 ως το 1750.

3. Η ιδεολογία του Διαφωτισμού στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και το λογοτεχνικό υπόβαθρο των συγγραφέων.
4. Ενδεικτικά παραδείγματα που θα εξεταστούν:
- α. Ιατροφιλόσοφοι και κείμενά τους ως δείγματα πρώιμης νεοτερικής σκέψης.
- β. Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος (βίος και έργο). Προσέγγιση κειμένων του και των «εφημερίδων» του αντιπάλου του Καρυοφύλλη
- γ. Νικόλαος Μαυροκορδάτος (βίος και έργο). Προσέγγιση κειμένων του.
- δ. Νεόφυτος, Το Αχούρι
- ε. Πάμπερης, «Επιτετμημένη επαρίθμησις».

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο και εξ αποστάσεως διδασκαλία με ανταλλαγή ηλεκτρονικής αλληλογραφίας μέσω της πλατφόρμας του e-class και χρήση του e-class για ενημέρωση και διάθεση σημειώσεων και πλάνου του μαθήματος ή παράθεση χρήσιμων συνδέσμων (links), στους οποίους μπορούν να βρουν υλικό για το μάθημα, αλλά και για μελλοντικά μαθήματα Νέων Ελληνικών. Παράλληλα θα γίνεται κοινή χρήση οθόνης, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να βλέπουν άμεσα τον τρόπο εργασίας στο διαδίκτυο και στα αρχεία του διδάσκοντος.</p>	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<p>Αναζήτηση στο διαδίκτυο, εξοικείωση με ηλεκτρονικά μέσα και με ψηφιοποιημένα χειρόγραφα και εκδόσεις παλαιές. Επικοινωνία στο γραφείο και με ηλεκτρονική αλληλογραφία.</p>	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i></p>	<p>Δραστηριότητα</p> <p>Εβδομάδα 1: Το μάθημα και οι υποχρεώσεις. <u>Εισαγωγή στις βασικές έννοιες και εργαλεία - Ιστορικό πλαίσιο έως τον 17ο και κυρίως το άμισό του 18ου αιώνα στην Ευρώπη και τα καθ' ημάς.</u></p> <p>Εβδομάδα 2: <u>Η ιδεολογία του Πρώιμου Διαφωτισμού στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και το λογοτεχνικό υπόβαθρο των συγγραφέων – Παλαιότερα κείμενα Ελληνικά και Ευρωπαϊκά (αναφορά).</u> Κείμενα και είδη από το 1664 ως το 1750.</p> <p>Εβδομάδα 3-4: <u>Ο Αλέξανδρος</u></p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p> <p>Διάλεξη 3 ωρών και Μελέτη κατ' οίκον της βιβλιογραφίας και κάποιων κειμένων (το υλικό αναρτήθηκε στο e-class) 20 ώρες</p> <p>Διάλεξη 3 ωρών και Μελέτη κατ' οίκον γενικών εγχειριδίων για την εποχή (20 ώρες)</p> <p>Διαλέξεις συνολικά 6 ωρών και έναρξη Μελέτης κατ'</p>

	<u>Μαυροκορδάτος (βίος και έργο). Προσέγγιση κειμένων του και των «εφημερίδων» του αντιπάλου του Καρυοφύλλη (η διάλεξη της 3^{ης} εβδομάδας θα γίνει από τον κ. Δ. Τζελέπη)</u>	οίκον κειμένων που θα εξεταστούν και της βιβλιογραφίας. 25 ώρες
	<u>Εβδομάδα 5-6: Ο Νικόλαος Μαυροκορδάτος (βίος και έργο). Προσέγγιση κειμένων του και των κειμένων του αντιπάλου του Μ. Σκένδου.</u>	Διαλέξεις συνολικά 6 ωρών και έναρξη Μελέτη κατ' οίκον του μυθιστορήματος Φ.Π. και της βιβλιογραφίας. 25 ώρες
	<u>Εβδομάδα 7-8: Ιατροφιλόσοφοι (Ροδοκανάκης, Τιμόνης, Πυλαρινός και Σκένδος) και η επιστημονική κατάρτιση.</u>	Διαλέξεις συνολικά 6 ωρών και έναρξη Μελέτη κατ' οίκον των έργων και της βιβλιογραφίας. 20 ώρες
	<u>Εβδομάδα 9-10: Άλλοι συγγραφείς και έργα. Παρουσίαση μικρών εργασιών</u>	Διάλεξη 3 ωρών και παρουσίαση εργασιών 3 ωρών. Μελέτη κατ' οίκον των έργων και της βιβλιογραφίας. Εκπόνηση εργασιών. 30 ώρες
	<u>Εβδομάδα 11-12: Παρουσίαση μεγάλων εργασιών</u>	Παρουσιάσεις εργασιών 6 ώρες με παρατηρήσεις και συζήτηση. Μελέτη κατ' οίκον των έργων και της βιβλιογραφίας. Εκπόνηση εργασιών. 30 ώρες
	<u>Εβδομάδα 13: Επανάληψη, απορίες και οργάνωση των εργασιών.</u>	Επανάληψη και συζήτηση προβλημάτων για την τελική γραπτή μεγάλη εργασία 3 ώρες και εκπόνηση εργασίας 40 ώρες
	Διαλέξεις Μελέτη κατ' οίκον και εκπόνηση εργασιών	39 ώρες 211 ώρες
	Συνολικός φόρτος μαθήματος:	250ώρες/10 Ects 25 ώρες/ Διδακτ. μονάδα
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Εκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	<i>Εξέταση με δύο εργασίες (μία μικρή των 3-4 σελίδων και μία μεγάλη των 12-15 σελίδων με times new roman 12, ενάμισι διάστημα και υποσημειώσεις με times new roman 10 και μονό διάστημα).</i> <i>Λαμβάνεται υπόψη η παρουσία και συμμετοχή στο μάθημα και οι συζητήσεις (5%), αλλά και οι προφορικές παρουσιάσεις των δύο εργασιών (20%).</i> <i>Απαραίτητη είναι και η συμμετοχή των φοιτητών στις διαλέξεις του Εργαστηρίου Νεοελληνικής και Συγκριτικής Φιλολογίας</i>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

A. Άρθρα του διδάσκοντος (υποχρεωτικά):

«Νικόλαου Μαυροκορδάτου, *Φιλοθέου Πάρεργα*: Η μυθολογική εγκυκλοπαίδεια ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση» στον τόμο *Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην εποχή του Διαφωτισμού και στον εικοστό αιώνα. Πρακτικά του Γ' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (ΕΕΝΣ,)*, Βουκουρέστι 2-4 Ιουνίου 2006, τ. Α', επιμ. Κ. Δημάδης, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 99-113.

«“Πάρεργον”, “Παίγνιον” και “Διηγηματική εγκυκλοπαίδεια”»: Ο “ναρκισσισμός” της νεοελληνικής δημιουργικής πεζογραφίας ως όχημα της πρώιμης νεωτερικότητας (1716–1866)», στα Πρακτικά του Ε' Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών: *Συνέχειες, ασυνέχειες, ρήξεις στον ελληνικό κόσμο (1204-2014)* (Θεσσαλονίκη 2-5 Οκτωβρίου 2014), τόμ. 2, Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, Αθήνα 2014, 581-597.

«Narration as description of reality in the writings of Alexander Mavrocordatos. From the Past (Preface to *Ιουδαϊκά*) to the Present (letters during the besiege of Belgrade)», στον τόμο Mariana-Dorina Măgărin (coord. ed.), *Studia in Honorem Professoris Jacques Bouchard 73*, Etnous, Braşov (Romania) 2013, 30-51.

«Μιχαήλ Σκένδος – Νικόλαος Μαυροκορδάτος: οι αντίπαλοι και η διακίνηση κειμένων, λογίων και ιδεών στις αρχές του 18ου αιώνα», *ΚΑΘΕΔΡΑ 3* (No 1-2) 2018, 237-249

«Η “ναρκισσιστική αφήγηση” της πρώιμης νεωτερικότητας και η περιοδολόγηση της ελληνικής δημιουργικής πεζογραφίας», *Πρακτικά του 8ου Συνεδρίου Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψηφίων Διδασκόντων του Τμήματος Φιλολογίας του Ε.Κ.Π.Α., Τόμος Α': Βυζαντινή Φιλολογία, Νεοελληνική Φιλολογία*, εκδ. Ε.Κ.Π.Α., Αθήνα 2017, 123-140.

Urban life and landscape depictions as an aspect of Early Modern identity: the turn to "reality" in Enlightenment fiction, στον τόμο: Μαυρέλος Ν. - Συμεωνίδου Π. (επιμ.), *Ταυτότητες, Γλώσσα & Λογοτεχνία: Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου για τα 20 χρόνια λειτουργίας του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δ.Π.Θ., Τόμος Β'*, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης – Εκδόσεις Σαΐτα, Κομοτηνή 2017, 398-412.

«“Φιλόκαλοι περπατητές” και “έμψυχη εικόν”»: Η πόλη και η θεραπευμένη φύση στον Ν. Μαυροκορδάτο και στον Μοντεσκιέ», στον τόμο: *Ποιητική του Τοπίου. Πρακτικά Συνεδρίου*, τόμ. Α', επιμ. Ε. Γαρανούδης-Β. Πάτσιου-Ου. Πολυκανδριώτη, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα 2019, 143-162.

«Latinitas Graecorum: Latin language used by Greeks and Greek identity in 17th–18th century texts». Υπό δημοσίευση στον τόμο: Vaiopoulos V. - Deligiannis I. - Pappas V. (eds.), *Post-Byzantine Latinitas. Latin in post-Byzantine Scholarship (1453-1821)*, Brepols Publishers (2020).

«Κωνσταντίνος Ροδοκανάκης. Από τη Musa Metrica στη Musa Rhythmica: ένα δοκίμιο μετρικής του 1721 για τη μετάβαση από τον στίχο με προσωδία στον τονικό με ομοιοκαταληξία», ένθετο *Αναγνώσεις, Κυριακάτικη Αυγή* 18/12/2016. Διαθέσιμο στον ιστότοπο: http://avgi-anagnoseis.blogspot.com/2016/12/blog-post_70.html

«Το αινιγματικό στοιχείο και η “αστυνομική” πλοκή σε προδρομική μορφή: *Φιλοθέου Πάρεργα* (1716) του Ν. Μαυροκορδάτου», στον τόμο: *Αναπαραστάσεις και*

αποχωρισμοί. Τιμητικός τόμος στη μνήμη της Μάρθας Πύλια, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών, Κομοτηνή 2015, 229-241.

B. Μονογραφίες και Άρθρα σε περιοδικά:

Israel, Jonathan: *Enlightenment contested. Philosophy, Modernity and the Emancipation of man 1670-1752*. Oxford: Oxford University Press 2006.

FUMAROLI Marc 2001, *La Querelle des Anciens et des Modernes*, Gallimard [Παρίσι].

BOUCHARD Jacques 1974, «Les relations épistolaires de Nicolas Mavrocordatos avec Jean Le Clerc et William Wake», *Ο Εραμιστής* 11 (1974), Αθήνα, 67-92.

_____ 1975, «Les lettres fictives de Nicolas Mavrocordatos à la manière de Phalaris: une apologie de l'absolutisme», *Revue des Études Sud-Est Européennes* XIII/2 (1975), 197-207.

_____ 1994, «Ο Νικόλαος Μαυροκορδάτος moraliste», στον τόμο *Ζητήματα ιστορίας των νεοελληνικών γραμμάτων [Θεσσαλονίκη, 10-12 Μαΐου 1990]: αφιέρωμα στον Κ. Θ. Δημαρά / Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη, 115-122.

_____ 1999, «Επίκριση της Ανατολής και της Δύσης στα Φιλοθέου Πάρεργα του Νικόλαου Μαυροκορδάτου», στον τόμο *Ο ελληνικός κόσμος ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση 1453-1981*, τ. Α', Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 47-53.

_____ 2001, «Nicolas Mavrocordatos, censeur de la République des Lettres», *Σύγκριση / Comparaison* 12 (Οκτώβριος 2001), 29-33.

_____ 2009, «Défense et illustration de la Frühaufklärung néo-hellénique», στον τόμο *Actes du XXe Colloque international des néo-hellénistes des universités francophones, Université Charles de Gaulle - Lille 3, 24-26 mai 2007*, Éditions Gavrielidès – Presses Universitaires du Septentrion, Athènes - Lille, 258-267.

_____ 2013, «Une encyclopédie dans la bibliothèque des Mavrocordatos (1720)», στον τόμο *Istoria: Utopie, amintire și proiect de viitor, Studii de istorie oferite Profesorului Andrei Pippidi la împlinirea a 65 de ani*, Editura Universității «Alexandru Ioan Cuza», Iași, 117-126.

LIVANIOS Dimitrios (2001), «Pride, Prudence and Fear of God: The Loyalties of Alexander and Nicholas Mavrocordatos (1664-1730)», *Dialogos: Hellenic Studies Review* 7, 1-22.

ΑΘΗΝΗ Στέση - Γιάννης ΞΟΥΡΙΑΣ 2015, *Νεοελληνική γραμματεία 1670-1830*, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Δημήτρης Γ. 1980, *Η εμφάνιση της Σχολής του Φυσικού Δικαίου στην «τουρκοκρατούμενη» ελληνική κοινωνία. Η ανάγκη μιας νέας Ιδεολογίας*, Αθήνα.

_____ 1983, *Η εμφάνιση της Σχολής του Φυσικού Δικαίου στην «τουρκοκρατούμενη» ελληνική κοινωνία. Η πρώτη μετακένωση*, Αθήνα.

- _____ 1995, *Οι ιδεολογικοί προσανατολισμοί του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως*, Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, Αθήνα.
- _____ 1999, «Γύρω από τη διαθήκη της Ρωξάνδρας Μαυροκορδάτου (+1684). Νομικά και Φαναριώτικα», *Ο Ερανιστής* 22 (1999), 23-43.
- _____ 2003, *Για τούς Φαναριώτες: Δοκιμές έρμηνείας και μικρά αναλυτικά*, Ι.Ν.Ε./Ε.Ι.Ε., Αθήνα.
- _____ 1974, «Για την Προϊστορία του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Στοιχεία Φυσιολογίας τον 17^ο αιώνα στην Κωνσταντινούπολη», *Ο Ερανιστής* 11 (1974), 296-310.
- ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ Αθανάσιος Ε. 1982, *Οι Έλληνες λόγιοι στη Βλαχία (1670-1714). Συμβολή στη μελέτη της ελληνικής πνευματικής κίνησης στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες κατά την προφαναριωτική περίοδο*, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, Θεσσαλονίκη.
- ΚΟΝΔΥΛΗΣ Παναγιώτης ³2000, *Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Οι φιλοσοφικές ιδέες*, Θεμέλιο, Αθήνα.
- CAMARIANO Nestor 1970, *Alexandre Mavrocordato, le Grand Drogman. Son activité diplomatique (1673-1709)*, Institute for Balkan Studies, Thessaloniki Θεσσαλονίκη.
- Τζελέπης Δημήτρης, *Τα Ρωμαϊκά του Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου: Κριτική έκδοση*, Δημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή, Τ.Ε.Φ./Δ.Π.Θ. 2020. Ειδικά το Κεφάλαιο 1 («Ο βίος και το έργο του Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου του εξ Απορρήτων (1641-1709»).
- JANOS Damien 2005-2006, «Panaiotis Nicousios and Alexander Mavrocordatos: The rise of the Phanariots and the office of Grand Dragoman in the Ottoman administration in the second half of the seventeenth century», *Archivum Ottomanicum* 23 (2005-2006), 177-196.
- Γ. Πηγές:*
 Μαυροκορδάτος Νικόλαος, *Φιλοθέου Πάρεργα*, εισ./επιμ./μτφ./σχόλια J. Bouchard, μτφρ. εισαγωγής από γαλλικά και **μεταγλώττιση του κειμένου στα Νέα Ελληνικά** Διον. Χατζόπουλος, Δήμος Φιλοθέης-Ψυχικού και Ενορία Ιερού Ναού Αγ. Γεωργίου Νέου Ψυχικού, Αθήνα 2017.
- Μαυροκορδάτος Νικόλαος, «Περί γραμμάτων σπουδής και βιβλίων αναγνώσεως», στο: Νικηφόρο Καλλίστου Ξανθόπουλου, *Ερμηνεία εις τους αναβαθμούς της Οκτωήχου*, Τυπογραφείο του Παναγίου Τάφου, Ιεροσόλυμα 1862, νε΄-ξα΄.
- [ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Νικόλαος], *Φιλοθέου Πάρεργα*, Νϋν πρῶτον τυπωθέντα, Παρά τῷ Φράντζ Ἄντωνίω Σχραϊμβλ, Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας 1800.
- ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Αλέξανδρος 1804, *Επιστολάριον εκ διαφόρων ερανισθέν και τυπωθέν Πατριαρχεύοντος του Παναγιωτάτου και Θειοτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Καλλινίκου...*, Εν τω του Πατριαρχείου της Κωνσταντινουπόλεως Τυπογραφείω.
- _____ 1879, *Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου του εξ απορρήτων Επιστολαί Ρ΄*. Εκδέδονται επιστασία Θ. Λιβαδά, Τύποις του Αυστροουγγρικού Λόυδ, Τεργέστη.
- _____ 2010, *Αναπνευστικόν όργανον της κυκλοφορίας του αίματος ήτοι περί κινήσεως και χρείας των πνευμόνων: Πραγματεία φιλοσοφικοϊατρική*, εισ./επιμ. Δ. Καραμπερόπουλος, μτφ. Σ. Παπαπολυχρονίου, Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.

Προκοπίου Δημήτριος 1722, «Demetrii Procorii, macedonis Moschopolita, Επιτετημημένη Επαρίθμησις των κατά τον παρελθόντα αιώνα λογίων Γραικών και περί τινων εν τω νυν αιώνι ανθούντων», στο: Fabricii Io. Alberti, *Bibliothecae Graecae librum undecimum* [=τόμ. 11], εκδ. Theodori Christofori Felginer, Αμβούργο 1722, 769-808.

Μαυροκορδάτος Νικόλαος, *Περί Καθηκόντων Βίβλος/Liber de Officiis*, Λειψία 1722.

ΖΕΡΛΕΝΤΗΣ Περικλής 1890-1891, «Ιωάννου Καρυοφύλλου Εφημερίδες», *Δελτίον της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας* 3 (1890-1891), 293-315.

ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Αλέξανδρος 1716, *Ιστορία Ιερά: Ήτοι, τα Ιουδαϊκά· Κατ' επιτομήν συγγραφέντα Παρά του Ευσεβεστάτου, Εκλαμπροτάτου, και Σοφωτάτου, Αυθέντου Κυρίου, Κυρίου, Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου του Μεγάλου Λογοθέτου της του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, και εξ Απορρήτων της Κραταιάς Βασιλείας των Οθωμανών. Και διά δαπάνης του Ευσεβεστάτου, και Υψηλοτάτου Αυθέντου, και Ηγεμόνος πάσης Ουγγροβλαχίας, Κυρίου, Κυρίου, Ιωάννου Νικολάου Βοεβόδα του Σοφωτάτου Υιού αυτού. Νεωσί τυπωθέντα, Εν τη Σεβασμία Μονή των Αγίων Πάντων, Αρχιερατεύοντος του Πανιερωτάτου, και Θεοπροβλήτου Μητροπολίτου Κυρίου Ανθίμου του εξ Ιβηρίας, Προς το διανέμεσθαι δωρεάν τοις Ευσεβεσί διά ψυχικήν αυτών σωτηρίαν. Επιμελεία και διορθώσει του Λογιωτάτου Κυρ Ιωάννου του Ποστελνίκου, Εν Βουκουρεστίω.*

_____ 1805, *Φροντίσματα τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀοιδίμου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων. Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθέντα, ἀναλώμασι τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου Αὐθέντου καὶ Ἡγεμόνος πάσης Μολδοβλαχίας Κυρίου Κυρίου Ἀλεξάνδρου Κωνσταντίνου Μουρούζη Βοεβόδα.* Εν τη Ελληνική Τυπογραφία Γεωργίου Βενδότη, Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας.

_____ 1909, «Ιστορία Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου 1682-1687», στον τόμο E. Hurmuzaki, *Documente privatoare la istoria Românilor*, τ. XIII, επιμ. Α. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς, Βουκουρέστι, 1-43.

ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Νικόλαος 1885, «Εκ των του Νικολάου Βοεβόδα Μαυροκορδάτου [άτιτλο ποίημα]» και «Διάλογος κατά της μεμνηυίας αξίνης, της παραχωρήσει Θεού εξαρχούσης των εν τη Βασιλευούση κηφώνων», επιμ. Α. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς και Ι. Σακελλίων αντίστοιχα, *Δελτίον Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας*, τ. 2 (1885), 450-451 και 451-458.

_____ 1909, «Ἐγχειρίδιον ἐν ᾧ γνῶμαι καὶ φροντίσματα περὶ ἤθη καὶ πολιτείαν» στον τόμο E. Hurmuzaki, *Documente privatoare la istoria Românilor*, τ. XIII, επιμ. Α. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς, Βουκουρέστι, 463-504.

_____ 1909, «Ἐγχειρίδιον ἐν ᾧ γινώμῃ καὶ φροντίσματα περὶ ἥθη καὶ πολιτείας» στον τόμο E. Hurmuzaki, *Documente privatoare la istoria Românilor*, τ. XIII, επιμ. Α. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς, Βουκουρέστι, 463-504.

Κομνηνός Υψηλάντης Α., *Αθανασίου Κομνηνού Υψηλάντου εκκλησιαστικών και πολιτικών των εις δώδεκα: ήτοι τα μετά την άλωσιν (1453-1789) / (Εκ του χειρογράφου ανεκδότου της ιεράς μονής του Σινά)*, Εκδίδοντος Αρχιμ. Γερμανού Αφθονίδου Σιναΐτου, Τυπογρ. Ι. Α. Βρεττού, Εν Κωνσταντινουπόλει 1870.

ΝΕΦ 703
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (19^{ος} – 21^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)

ΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΝΕΦ703	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ 2022-2023
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Λογοτεχνία και Γραμματεία (19 ^{ος} -21 ^{ος} αιώνας)		
ΔΙΔΑΣΚΩΝ	Κωνσταντίνος Δανόπουλος		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	4	
Ασκήσεις με προφορικές παρουσιάσεις	1	6	
Σύνολο Π. Μονάδων		10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων <p>Στόχος του μαθήματος είναι η ιστορική επισκόπηση και προσέγγιση της νεοελληνικής μεταπολεμικής πεζογραφίας (1945 κ.έ.). Θα δοθεί κυρίως έμφαση στην κριτική ανάγνωση</p>
--

επιλεγμένων κειμένων που αφορούν την απεικόνιση του ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου στην λογοτεχνία. Θα επικεντρωθούμε επίσης στην κατανόηση της επίδρασης στα νεοελληνικά γράμματα πνευματικών και καλλιτεχνικών ρευμάτων από την ευρύτερη ευρωπαϊκή παράδοση. Με το πέρας των μαθημάτων οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα έχουν εντυφώσει σε μια σημαντική περίοδο της νεοελληνικής λογοτεχνίας του 20ού αιώνα, ενώ θα έρθουν σε επαφή με το πνευματικό κλίμα και την ιστορικοκοινωνική συγκυρία της εποχής. Παράλληλα θα αναγνωρίζουν τα πρόσωπα που απηχούν τον «ισχύοντα» λογοτεχνικό κανόνα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κειμένων που συνδέονται με την κάθε τεχνοτροπία. Θα έχουν κατανοήσει, επίσης, τα πεδία ανάλυσης και ερμηνείας συγκεκριμένων έργων της νεοελληνικής λογοτεχνίας (αξιοποιώντας την ιστορία, τη θεωρία, την κριτική και τη σύγκριση). Θα έχουν εμβαθύνει στην ανάγνωση ικανού αριθμού λογοτεχνικών έργων, αναγνωρίζοντας τον έντεχνο χαρακτήρα της οργάνωσής τους και μελετώντας τα εκδοτικά και άλλα ζητήματα που συνδέονται με αυτά. Έτσι, αφενός οι φοιτητές θα εμπεδώσουν το εκπαιδευτικό υλικό και αφετέρου θα αναπτύξουν μία προσωπική γνωστική σχέση με το αντικείμενο διδασκαλίας.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Αναζήτηση των πηγών, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών.

Δημιουργία συνεργατικού πνεύματος, με την ανάληψη μικρών ομαδικών εργασιών

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα, μέσα από την κατανόηση των ξένων επιδράσεων και επιρροών στη γραμματεία ενός έθνους.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγικά στοιχεία. Ανάλυση σχεδιαγράμματος και τρόπου οργάνωσης του μαθήματος – Ζητήματα ορισμών – Οι γενιές. Οι Σχολές – Βασικές έννοιες (στοιχεία αφηγηματολογίας, δομή λογοτεχνικού κειμένου, θεματική, τεχνοτροπία, μορφολογία κ.ά.).
2. Η λογοτεχνία στα χρόνια της δικτατορίας του Ιωάννη Μεταξά και στη δεκαετία 1940-1950 – Η «λυρική πεζογραφία» στο τέλος της Κατοχής.
3. Η μεταπολεμική πεζογραφία (1944-1974).
4. Εμφύλια βία και αφήγηση: Αλέξανδρος Κοτζιάς, *Η πολιορκία* (1953).
5. Νίκος Κάσδαγλης, *Τα δόντια της μυλόπετρας* (1955).
6. Θεόφιλος Φραγκόπουλος, *Τειχομαχία* (1954).
7. Ρόδης Ρούφος, Το Χρονικό μιας Σταυροφορίας (τριλογία): *Η ρίζα του μύθου* (1954). *Πορεία στο σκοτάδι* (1955). *Η άλλη όχθη* (1958).

8. Αντρέας Φραγκιάς, *Άνθρωποι και σπίτια* (1955).
9. Θανάσης Βαλτινός, *Η κάθσδος των εννιά* (1963). *Ορθοκωστά* (1994).
10. Ο λογοτεχνική απεικόνιση του Εμφυλίου από το 1974 κ.ε. Τρεις κατηγορίες κειμένων, σύμφωνα με τον Βαγγέλη Χατζηβασιλείου. Α) Ο Εμφύλιος από τη σκοπιά του παρόντος: Κώστας Βούλγαρης, *Στο όνειρο πάντα η Πελοπόννησο* (2001). Νίκος Δαβέττας, *Το θήραμα* (2004). *Λευκή πετσέτα στο ρινγκ* (2006). *Η Εβραία νύφη* (2009). *Ο ζωγράφος του Μπελογιάννη* (2013). Λευτέρης Μαυρόπουλος, *Το άλλο μισό μου πορτοκάλι* (2007). Βασιλική Ηλιοπούλου, *Σμιθ* (2009).
10. Μάρω Δούκα, *Το δίκιο είναι ζόρικο πολύ* (2010). *Έλα να πούμε ψέματα* (2014). Ανδρέας Μήτσου, *Κίτρινος στρατιώτης* (2010). Δημήτρης Νόλλας, *Το ταξίδι στην Ελλάδα* (2013). Θανάσης Σκρουμπέλος, *Το δίκιο του Μίμη* (2013).
11. Βασίλης Τσιμπούσης, *Η γαλάζια γελάδα* (2013). Μαριλένα Παπαϊωάννου, *Νικήτας Δέλτα* (2013). Αλέξης Πάρνης, *Ο άλλος Εμφύλιος* (2014). Δημήτρης Φύσσας, *Η Νιλουφέρ στα χρόνια της κρίσης* (2015). Ηλίας Μαγκλίνης, *Πρωινή γαλέρα* (2015). Βαγγέλης Αυδίκος, *Οι τελευταίες πεντάρες* (2016). Θανάσης Βαλτινός, *Νέα Σελήνη. Ημέρα πρώτη* (2022).
12. Β) Οι συνέπειες του Εμφυλίου στην υπερορία: Κώστας Ακρίβος, *Κίτρινο ρώσικο κερι* (2001). Αλέξης Πάρνης, *Η Οδύσεια των διδύμων* (2009). Έλενα Χουζούρη, *Πατρίδα από θαμβάκι* (2009). *Ο Θείος Αβραάμ μένει πάντα εδώ* (2016). Γιώργος Πρασσάς, *...και έτσι, έκλεισε ο κύκλος* (2009). Κώστας Κουτσομύτης, *Το κόκκινο τανγκό* (2016).
13. Γ) Ο Εμφύλιος, ο κόσμος των παιδιών και των παιδουπόλεων: Βασίλης Μπούτος, *Τα δάκρυα της βασίλισσας* (2000), Θανάσης Σκρουμπέλος, *Bella Ciao* (2005), Γιάννης Ατζακάς, *Διπλωμένα φτερά* (2007). *Θολός βυθός* (2008). *Φως της Φονιάς* (2013). Γιώργος Λίλλης, *Ίχνη στο χιόνι* (2012). Πέτρος Κουτσιαμπασάκος, *Πόλη παιδιών* (2012).

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>A. Διά ζώσης διδασκαλία (65% των μαθημάτων). B. Εξ αποστάσεως (με την πλατφόρμα Microsoft teams, 35% των μαθημάτων).</p>							
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Χρήση του eclass και της διαδικτυακής τεχνολογίας, powerpoints, επικοινωνία μέσω e-mail, διά ζώσης επικοινωνία στο γραφείο ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας Microsoft teams.</p>							
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="678 1552 1023 1619">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1023 1552 1361 1619">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="678 1619 1023 1686">Διαλέξεις, σεμινάρια του διδάσκοντος</td> <td data-bbox="1023 1619 1361 1686">13 εβδομάδες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="678 1686 1023 1942">Εργαστηριακές ασκήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών (συγγραφή μικρών άρθρων, βιβλιοκρισιών, περιλήψεις επιστημονικών έργων ή</td> <td data-bbox="1023 1686 1361 1942">2^η-8^η εβδομάδα</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις, σεμινάρια του διδάσκοντος	13 εβδομάδες	Εργαστηριακές ασκήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών (συγγραφή μικρών άρθρων, βιβλιοκρισιών, περιλήψεις επιστημονικών έργων ή	2 ^η -8 ^η εβδομάδα	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου							
Διαλέξεις, σεμινάρια του διδάσκοντος	13 εβδομάδες							
Εργαστηριακές ασκήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών (συγγραφή μικρών άρθρων, βιβλιοκρισιών, περιλήψεις επιστημονικών έργων ή	2 ^η -8 ^η εβδομάδα							

<p>συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<p>λογοτεχνικών κειμένων κ.ά.)</p>	
	<p>Βιβλιογραφική έρευνα</p>	<p>9^η εβδομάδα</p>
	<p>Επισκέψεις σε βιβλιοθήκες</p>	<p>10^η εβδομάδα</p>
	<p>Συγγραφή δοκιμίων και προφορικές παρουσιάσεις</p>	<p>11^η -12^η εβδομάδα</p>
	<p>Προφορική εξέταση</p>	<p>13^η εβδομάδα</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>		
<p>Α. Παρουσία και συμμετοχή στο μάθημα. Β. Έρευνα για συγκεκριμένο κάθε φορά αντικείμενο. Γ. Μικρές εργασίες ή προφορικές εξετάσεις ανά αντικείμενο.</p>		

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (για τις ανάγκες του μαθήματος' για επιμέρους θέματα θα δοθεί ειδικότερη βιβλιογραφία)

<p>Ευάνθης Χατζηβασιλείου, <i>Εισαγωγή στην Ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου</i>, Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη 2001.</p> <p>Γιώργος Μαργαρίτης, <i>Ιστορία του ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου 1946-1949</i>, Τόμοι Ι-ΙΙ, Αθήνα, Βιβλιόραμα 2001.</p> <p>Ηλίας Νικολακόπουλος, Άλκης Ρήγος, Γρηγόρης Ψαλλίδας (επιμ.), <i>Ο Εμφύλιος Πόλεμος. Από τη Βάρκιζα στο Γράμμο, Φεβρουάριος 1945-Αύγουστος 1949</i>, Αθήνα, Θεμέλιο 2002.</p> <p>Στάθης Ν. Καλύβας, Νίκος Μαραντζίδης, <i>Εμφύλια πάθη. 23+2 ερωτήσεις και απαντήσεις για τον Εμφύλιο</i>, (νέα εμπλουτισμένη έκδοση), Αθήνα, Μεταίχμιο 2016.</p> <p><i>Η μεταπολεμική πεζογραφία. Από τον πόλεμο του '40 ως τη δικτατορία του '67</i>, τ. Α'-Η', Αθήνα, Εκδόσεις Σοκόλη 1988-1992 (στον Α' τόμο: Αλέξανδρος Αργυρίου, «Εισαγωγή», σελ. 17-449. «Βιβλιογραφία μεταπολεμικής πεζογραφίας», σελ. 451-458). Η σειρά περιέχει εισαγωγικά σημειώματα διαφόρων επιμελητών και ανθολόγηση από το έργο μεταπολεμικών συγγραφέων.</p> <p>Αλέξανδρος Αργυρίου, <i>Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της στα χρόνια του ετεροκαθορισμένου Εμφυλίου Πολέμου (1945-1949)</i>, Τόμος Δ', Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη 2004.</p>
--

Αλέξανδρος Αργυρίου, *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της στα χρόνια της επισφαλούς δημοκρατίας (1950-1956)*, Τόμος Ε', Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη 2005.

Αλέξανδρος Αργυρίου, *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της στα χρόνια της αυτοσχέδιας ανάπτυξης (1957-1963)*, Τόμος ΣΤ', Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη 2005.

Αλέξανδρος Αργυρίου, *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της όταν η δημοκρατία δοκιμάζεται, υπονομεύεται και καταλύεται (1964-1974)*, Τόμος Ζ', Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη 2007.

Αλέξανδρος Αργυρίου, *Ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας και η πρόσληψή της όταν η δημοκρατία δοκιμάζεται, υπονομεύεται και καταλύεται (1964-1974 και μέχρι τις ημέρες μας)*, Τόμος Η', Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη 2007.

Ιστορική πραγματικότητα και νεοελληνική πεζογραφία (1945-1995), Αθήνα, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας (Ιδρυτής: Σχολή Μωραΐτη) 1997.

Αγγέλα Καστρινάκη, *Η λογοτεχνία στη δεκαετία 1940-1950*, Αθήνα, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα, Heal Link- Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, 2015 (www.kallipos.gr).

Αναστασία Νάτσινα, Αγγέλα Καστρινάκη, Γιάννης Δημητρακάκης, Κέλλυ Δασκαλά, *Η πεζογραφία στη μακρά δεκαετία του 1960*, Αθήνα, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα 2015 (www.kallipos.gr).

Δημήτρης Τζιόβας, *Η πολιτισμική ποιητική της ελληνικής πεζογραφίας. Από την ερμηνεία στην ηθική*, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2017.

Βαγγέλης Χατζηβασιλείου, *Η κίνηση του εκκρεμούς. Άτομο και κοινωνία στη νεότερη ελληνική πεζογραφία: 1974-2017*, Αθήνα, Πόλις 2018.

Για μια ιστορία της ελληνικής λογοτεχνίας του εικοστού αιώνα. Προτάσεις ανασυγκρότησης, θέματα και ρεύματα, Πρακτικά Συνεδρίου στη μνήμη του Αλέξανδρου Αργυρίου, Ρέθυμνο 20-22 Μαΐου 2011 (Τμήμα Φιλολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης – Μουσείο Μπενάκη), Επιμ. Αγγέλα Καστρινάκη, Αλέξης Πολίτης, Δημήτρης Τζιόβας, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Μουσείο Μπενάκη 2012.

Δημήτρης Ραυτόπουλος, *Άρης Αλεξάνδρου, ο εξόριστος*, Αθήνα, Εκδόσεις Σοκόλη 1996.

Λίζυ Τσιριμώκου, *Εσωτερική ταχύτητα. Δοκίμια για τη λογοτεχνία*, Άγρα, Αθήνα 2000.

Κωστής Δανόπουλος, *Βιβλιογραφία Θανάση Βαλτινού (1958-2004). Με συμπλήρωμα ως το 2013 για τις αυτοτελείς εκδόσεις*, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2013.

Για τον Βαλτινό. Κριτικά κείμενα, Εισαγωγή, επιλογή κειμένων Θεοδόσης Πυλαρινός, Λευκωσία, Εκδόσεις Αιγαίον 2002.

Δημήτρης Παϊβανάς, *Βία και αφήγηση. Ιστορία, ιδεολογία και εθνικός αγώνας στην πεζογραφία του Θανάση Βαλτινού*, Αθήνα, Βιβλιοπωλείον της Εστίας 2012.

Κυριακή Χρυσομάλλη-Henrich, *Προσεγγίσεις στη σύγχρονη ελληνική πεζογραφία. Θεωρητικές και ερμηνευτικές*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press 2020.

Δημήτρης Αγγελάτος, *Λογόδειπνον. Παραθεματικές πρακτικές στο μυθιστόρημα. Ν. Καχτίσης, Γ. Πάνου, Αλ. Κοτζιάς, Θ. Βαλτινός, Γ. Αριστηνός, Σμίλη*, Αθήνα 1993.

Βενετία Αποστολίδου, *Λογοτεχνία και ιστορία στη μεταπολεμική αριστερά. Η παρέμβαση του Δημήτρη Χατζή 1947-1981*, Αθήνα, Πόλις 2003.

Γιάννης Βασιλακάκος, *Ο ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος στη μεταπολεμική πεζογραφία (1946-1958)*, Δοκίμιο, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα 2000.

Αλέξανδρος Κοτζιάς, *Μεταπολεμικοί πεζογράφοι. Κριτικά κείμενα*, Αθήνα, Κέδρος 1988.

Χριστόφορος Μηλιώνης, *Με το νήμα της Αριάδνης. Μεταπολεμική πεζογραφία. Ερμηνεία κειμένων*, Αθήνα, Σοκόλης 1991.

Παναγιώτης Μουλλάς, *Για τη μεταπολεμική μας πεζογραφία. Κριτικές καταθέσεις*, Στιγμή, Αθήνα, 1989

Δημήτρης Ραυτόπουλος, *Εμφύλιος και λογοτεχνία*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2012.

Έρη Σταυροπούλου, *Προτάσεις ανάγνωσης για την πεζογραφία μιας εποχής. Μ. Αλεξανδρόπουλος, Σπ. Πλασκοβίτης, Α. Φραγκιάς, Μ. Χάκκας, Δ. Χατζής*, Αθήνα, Εκδόσεις Σοκόλη 2005.

Αφιέρωμα στον Αλέξανδρο Κοτζιά, Επιμ. Σπύρος Τσακνιάς, Αικατερίνη Μακρυνικόλα, Αθήνα, Κέδρος 1994.

Οι Ακυβέρνητες πολιτείες του Στρατή Τσίρκα και η κριτική 1960-1966, Επιμ. Χρύσα Προκοπάκη, Αθήνα, Κέδρος 1980.

Κέλη Δασκαλά, *Η λογοτεχνική παραγωγή της «γενιάς του 1940» και η επι-στροφή στη «λυρική πεζογραφία»*, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Φιλολογίας, Ρέθυμνο 2006.

Αγνή Γ. Παπακώστα, *Όψεις της νεωτερικότητας στην μεταπολεμική πεζογραφία (δεκαετίες 1960 και 1970). Οι περιπτώσεις των Σ. Πλασκοβίτη, Α. Αλεξάνδρου, Γ. Χειμωνά και Α. Εμπειρίκου*, Διδακτορική διατριβή, Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 2009.

Χρήστος Ι. Σκούπρας, *Η Δραστική Παρουσία του Ελληνικού Εμφυλίου πολέμου στο πεζογραφικό έργο του Θανάση Βαλτινού. Θεματικά μοτίβα του Εμφυλίου στο Θανάση Βαλτινό, ομοιότητες και διαφορές με τη μεταπολεμική πεζογραφική παραγωγή, (Ρ. Αποστολίδης, Α. Κοτζιάς, Α. Φραγκιάς, Σ. Πατατζής, Γ. Πάνου, Σ. Δημητρίου, Ν. Δαββέτας)*, Διδακτορική διατριβή, Φλώρινα, Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών 2010.

Ιάκωβος Ανυφαντάκης, *Η παράσταση της εμφύλιας βίας (1940-1950) στη μεταπολεμική πεζογραφία*, Διδακτορική διατριβή, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Αθήνα 2015.